

LES NOVES TECNOLOGIES EN L'EDUCACIÓ SOCIAL

Treball Final de Grau

PAULA MORA JIMÉNEZ

Tutor: Óscar Martínez Rivera

Grau en Educació Social

Curs acadèmic: 2019-2020

Data dipòsit: 20 de Maig del 2020

Facultat d'Educació i Treball Social

Universitat Ramon Llull

*Una máquina puede hacer el trabajo de cincuenta hombres ordinarios.
Ninguna máquina puede hacer el trabajo de un hombre extraordinario.*

Elbert Hubbar

AGRAÏMENTS

A la meva família i amics per l'acompanyament i suport en aquests 5 anys de camí en la carrera universitària, cap a una professió que sé que m'omplirà molt.

Als professors i docents del Grau Universitari d'Educació Social en la Facultat d'Educació i Treball Social de la Universitat Ramón Llull, que m'han ajudat a formar-me i coneixem més a mi mateixa, i veure fins a on podem arribar si treballem i ens hi posem junts.

A tots aquells companys de la Facultat Pere Tarrés que han fet possible arribar a on soc ara, amb el seu acompanyament, suport i treball conjunt a dins i fora de les aules.

A la meva parella que va ser qui va creure en mi per encaminar-me en aquesta professió, i fer que mai ho deixes de costat, motivant-me a seguir mirant cap al davant.

I per últim, al meu tutor d'aquest treball, Óscar Martínez, amb qui he compartit moltes altres assignatures al llarg del Grau en espais molts diversos, que m'ha ajudat a emprendre aquest treball, m'ha assessorat en allò que em feia falta i que ha estat qui em va plantejar la possibilitat orientar el meu futur professional cap al col·lectiu de diversitat funcional, que s'ha convertit en la meva passió.

LES NOVES TECNOLOGIES EN L'EDUCACIÓ SOCIAL

Resum: Les noves tecnologies han impactat en la societat d'una forma que no ens ho podríem haver imaginat anys enrere. Aquesta incorporació, ha fet canviar les estructures socials, i sobretot els contextos professionals. Aquest treball, es centrarà en l'anàlisi dels principals impactes en la societat, i més concretament en l'educació social.

Les noves tecnologies en el sector social han comportat molts canvis. Entre aquests, l'aparició de conceptes nous com la fractura digital, la creació de projectes socials, amb la interacció del sector tecnològic amb el social, així com la forma de veure les professions socials o de desenvolupar les tasques pròpies d'aquestes.

Paraules clau: Noves tecnologies, educació social, sector social, sector tecnològic, projectes socials.

Resumen: Las nuevas tecnologías han impactado en la sociedad de una forma que no nos lo podríamos haber imaginado años atrás. Esta incorporación, ha hecho cambiar las estructuras sociales y sobre todo en los contextos profesionales. Este trabajo, se centrará en el análisis de los principales impactos en la sociedad y, más concretamente, en la educación social.

Las nuevas tecnologías en el sector social han conllevado muchos cambios. Entre ellos, la aparición de conceptos nuevos como la fractura digital, la creación de proyectos sociales, con la interacción del sector tecnológico con el social, y la forma de ver a las profesiones sociales o desarrollar las tareas propias de estas.

Palabras clave: Nuevas tecnologías, educación social, sector social, sector tecnológico, proyectos sociales.

Abstract: The new technologies have impacted society in a way that we could not have imagined years ago. This incorporation has led to changes in social structures, especially in professional contexts. This work focus on the analysis of the main impacts on society, and more specifically on social education.

New technologies in the social field have led to many changes. Among them, the emergence of new concepts such as digital fracture, the creation of social projects, with the interaction of the technological field with the social field, and the way of looking the social professions o developing their own tasks.

Keywords: New technologies, social education, social field, technological field, social projects.

ÍNDEX DE CONTINGUTS

1	Introducció i justificació	1
2	Pregunta inicial i objectius	3
3	Metodologia	4
4	Marc teòric	6
4.1	Les noves tecnologies.....	6
4.1.1	Marc legal de les noves tecnologies.....	7
4.1.2	La connexió entre la societat i les noves tecnologies	8
4.2	La educació social.....	10
4.2.1	Funcions de l'educador social	11
4.2.2	La connexió entre l'educació social i les noves tecnologies	12
4.2.2.1	La relació entre l'educació social i les TIC	12
4.2.2.2	Un canvi de paradigma i de la visió de futur de la professió	14
4.2.2.2.1	La nova formació dels professionals	15
4.2.2.2.2	Les noves tecnologies en l'acció social	16
4.2.2.3	Els canvis que han generat les noves tecnologies dins l'educació social.....	17
4.2.2.4	Les possibilitats de les TIC en l'educació social.....	18
4.2.2.4.1	La formació continua.....	18
4.2.2.4.2	La col·laboració i cooperació de l'educador social amb les TIC.....	19
4.2.2.4.3	Les experiències d'èxit.....	19
4.2.2.5	Els inconvenients de les TIC: La fractura digital.....	20
4.2.2.6	La transformació de lo social cap a lo digital.....	21
5	Anàlisi de projectes TIC-Acció Social	22
5.1	Descripció dels projectes	23
5.1.1	Teleassistència	23
5.1.2	Projecte BIT	24
5.1.3	Refugee Aid APP	24
5.1.4	Irisbond	25
5.1.5	Misty II	26
5.1.6	My Gov Social.....	26
5.1.7	Arrels localitzador.....	27
5.1.8	Sensorització d'habitatges	27
5.1.9	B-resol	28
5.1.10	Minuts	28
5.1.11	ConfinApp	29
5.2	Anàlisi global dels projectes	30

5.3	Anàlisi de la connexió dels projectes amb l'Educació Social.....	31
5.3.1	La Teleassistència i l'Educació Social	31
5.3.2	El Projecte Bit i l'Educació social.....	32
5.3.3	La Refugee Aid App i l'Educació Social.....	33
5.3.4	El Irisbond i l'Educació Social	34
5.3.5	El Misty II i l'Educació Social.....	35
5.3.6	El My Gov Social i l'Educació Social	35
5.3.7	El Arrels Localitzador i l'Educació social	36
5.3.8	La Sensorització d'habitatges i l'Educació Social	37
5.3.9	El B-resol i l'Educació Social.....	37
5.3.10	El Minuts i l'Educació Social.....	38
5.3.11	La ConfinApp i l'Educació Social.....	39
5.4	L'activisme a través de les xarxes socials	40
6	Anàlisi i discussió	43
6.1	Impacte de les noves tecnologies en l'educació social	43
6.2	Canvis de l'educació social amb les noves tecnologies	44
6.3	Beneficis i contres de les noves tecnologies en l'educació social	45
7	Conclusions	47
7.1	Valoració personal de la incorporació de les noves tecnologies en la professió	47
7.2	Línies de futur i propostes amb les noves tecnologies com a eina de treball.....	49
7.3	Conclusions en relació als objectius.....	50
7.4	Conclusions del treball final de grau.....	53
8	Referències bibliogràfiques	56
9	Annexos.....	64

ÍNDIX D'IMATGES

Imatge 1. Les TIC.	0
Imatge 2. Logotip Refugee Aid App.	24
Imatge 3. Logotip Irisbond.	25
Imatge 4. Robot Misty II.	26
Imatge 5. Logotip Arrels Fundació.	27
Imatge 6. Logotip B-resol.	28
Imatge 7. Logotip Minuts.	28
Imatge 8. Logotip ConfinApp.	29

ÍNDIX DE TAULES

Taula 1. Quadre de relació entre les funcions dels educadors socials i les competències digitals.	15
Taula 2. Llistat de projectes a analitzar, amb descripció de la tecnologia que s'utilitza i el col·lectiu al que va dirigit.	22

1 INTRODUCCIÓ I JUSTIFICACIÓ

En aquests darrers anys, des de que vaig començar la meva formació com a professional de l'educació social, per les experiències que he tingut i en la meva vida personal, he observat com les noves tecnologies han passat a ser un aspecte molt important, amb molt impacte i presència a la societat actual. Aquestes noves tecnologies, que fa uns deu anys eren quelcom nou, estrany i desconegut, han passat a ser part fonamental per a la majoria de la societat i per al desenvolupament personal i col·lectiu. Podem observar com el canvi ha estat molt significatiu dins les societats, que ha transformat a tota la població, tant en els àmbits no formals, com formals i informals, i també com ens comenta Jordi Serratosa, en les formes de viure i la cultura (J. Serratosa, comunicació personal, 29 de gener del 2020).

Com a educadors socials que formem part important de la societat, sobretot per a millorar la situació i transformació social de les persones més vulnerables, les noves tecnologies han suposat, en la meva opinió, un canvi en la forma d'actuar en la societat, obrint noves vies d'intervenció. El fet de tenir el que podem considerar una eina més de treball dins la societat, les noves tecnologies, fa que la nostra professió canviï i adapti les seves intervencions als canvis d'aquesta societat. Aquesta eina, considero que ha fet plantejar nous reptes per a la professió, sobretot en les formes de comunicació, relació i d'intervenció.

En Jordi destaca, des del seu punt de vista, certs aspectes positius que han portat les noves tecnologies en l'acció social, com poden ser millores en el col·lectiu de diversitat funcional, o en el dia a dia dels professionals socials facilitant les tasques. Però també parla de negatius, creant més distàncies entre persones, o veient com la tecnologia va més ràpid que nosaltres en poder estudiar-la i aplicar-la, dificultant així l'adaptació a les noves formes de viure en societat (J. Serratosa, comunicació personal, 29 de gener del 2020).

No és només en la professió de l'educació social, com he comentat abans, que han hagut canvis, també en la societat, hem passat d'una societat on les noves tecnologies s'aplicaven en contextos professionals i, a nivell personal, només feien ús persones d'un nivell socioeconòmic alt, a que aquestes formin part imprescindible per poder viure en societat. En aquesta, sempre hi hauran grups més vulnerables i exclosos de la societat, i moltes vegades la gran dificultat en la inclusió pot venir donada per les noves tecnologies, per lo que considero que no hauria de ser imprescindible en una intervenció, però sí un aspecte important a treballar per a una millor inclusió. I és per això que crec que la integració d'aquesta nova eina de treball en l'educació social podria transformar cap a millor la nostra tasca. Però sempre, estudiant i tenint en compte que pot ser una eina que millori però a la vegada empitjori la intervenció.

Cal un canvi de paradigma, tal com diu en Jordi, a molts nivells de la societat, cal adaptar-se i entendre que la tecnologia pot tenir bons resultats si les entenem i en fem un bon ús en tots els àmbits. També calen canvis en la transformació social del tercer sector, per integrar-hi les tecnologies, promovent el suport en les innovacions socials i de les empreses per a que participin, ja que el mencionat sector encara segueix estant endarrerit tecnològicament (J. Serratosa, comunicació personal, 29 de gener del 2020).

És per això, que plantejo aquest tema com a treball final de grau, per fer un tancament de la meua formació com educadora social, a la vegada que aprenc el que signifiquen les noves tecnologies per a la societat i la professió, i com aquestes poden ajudar-me a fer una tasca com educadora social dins la societat adaptada als canvis i transformacions que es pateixen. En Jordi, en aquest sentit, destaca la importància del paper dels professionals davant les noves tecnologies, i es que aquest ha de ser el d'entendre la tecnologia com un aliat, verificar que les tecnologies s'adaptin al que es vol aconseguir, i mantenir mirades constructives per la creació de noves eines tecnològiques. Per altra banda, destaca també la importància de crear més col·laboracions entre sectors, promocionant que els professionals tecnològics entrin en el sector social i els professionals socials entrin en el sector tecnològic (J. Serratosa, comunicació personal, 29 de gener del 2020).

Personalment, considero que aquesta nova eina ha portat un impacte positiu en la societat, però no hem d'oblidar, com he assenyalat abans, que s'ha de tenir en compte que és una eina que pot aportar aspectes negatius a la societat, especialment si no es fa un bon ús. De la mateixa manera, penso que en la professió ens pot portar a lo mateix, a millorar o empitjorar la nostra tasca com educadors socials, si no la considerem com una eina que esta a la nostra disposició, i no nosaltres a la seva. Però tal com ens diu en Jordi, cal que confiem en les tecnologies i, sobretot, pensar abans d'aplicar (J. Serratosa, comunicació personal, 29 de gener del 2020).

Aquest treball és un aprofundiment teòric sobre la connexió que existeix entre les noves tecnologies i l'educació social, tenint en compte també l'impacte en la societat. A més de l'aprofundiment teòric, on es llegiran i s'interpretaran les lectures, faré algunes entrevistes d'experiències professionals en l'àmbit de l'acció social, a persones que treballen en el dia a dia amb les noves tecnologies, i estudiaré i descriuré alguns projectes que es porten a terme dins del tercer sector amb les noves tecnologies. Tot i així, la idea principal serà descobrir, estudiar i analitzar l'impacte de les noves tecnologies entorn la professió de l'educació social i la societat.

2 PREGUNTA INICIAL I OBJECTIUS

Observant com les noves tecnologies han impactat en la societat canviant i transformant les estructures d'aquesta, la pregunta que plantejo per respondre i treballar al llarg del treball és: Quina ha estat la transformació que ha generat la incorporació de les noves tecnologies en la professió de l'educació social?

I pel que fa als objectius que es plantejaran al llarg del treball seran:

- Analitzar l'impacte de les noves tecnologies en l'educació social.
- Estudiar els canvis que han portat les noves tecnologies en l'educació social.
- Identificar els beneficis i contres de les noves tecnologies en l'educació social.

3 METODOLOGIA

Aquest treball serà d'aprofundiment teòric amb algunes aportacions d'experiències de professionals de l'àmbit de l'educació social, que fan servir les noves tecnologies com a eina complementària de treball a través d'algunes entrevistes exploratòries, analitzant alguns projectes que tenen en compte aquesta eina dins l'acció social.

El treball constarà de 3 parts principals. La primera part de caire més teòric, que serà la part més llarga del treball, i la que tindrà més pes, consistents sobretot en la recerca d'informació sobre les tecnologies entorn la societat i l'educació social, posant especial èmfasi en l'impacte i els beneficis i els contres que poden comportar la incorporació de les tecnologies.

En quant a la segona part, es centrarà en el anàlisis i discussió de les noves tecnologies en l'educació social, que es repartirà en dos subapartats, de forma que hi haurà un primer on analitzaré projectes que tenen en compte les noves tecnologies en la forma de treballar en l'acció social, i un segon on descriuré l'impacte, els beneficis i contres i els canvis que han generat les noves tecnologies incorporades en la tasca professional de l'educador social.

I la tercera part, on es descriuran les conclusions del treball, fent la valoració personal del que ha significat aquesta incorporació, les línies de futur i propostes que considero importants per a tenir en compte en la professió, responent també a la vegada, a la pregunta inicial i els objectius plantejats a l'inici del treball, i una part que la dedicaré a les conclusions finals del desenvolupament del treball final de grau.

Pel que fa a la temporalització del treball i les fases, les classificaré de la següent forma:

- La primera fase del treball, i que es farà des de l'inici, serà la recerca d'informació i interpretació dels aspectes més importants sobre les noves tecnologies i la connexió amb la societat i l'educació social. Aquesta serà la més important i la més llarga, ja que representarà el marc de referència en la que es basarà el desenvolupament del treball.
- La segona fase del treball, que serà d'anàlisis i discussió, es farà seguidament de la primera, on s'analitzaran els projectes d'acció social que tenen en compte les tecnologies com a eina de treball, i l'impacte, els beneficis i contres, i els canvis que han generat la incorporació d'aquestes en la professió.
- I la tercera i última fase, que serà de les conclusions, es farà al final del treball contrastant i comentant la informació obtinguda al llarg del treball amb les valoracions personals i les propostes i línies de futur a seguir sobre les noves tecnologies dins de l'educació social, i les conclusions finals del desenvolupament del treball.

En quant a l'estructura del treball, seguiré el manual de Mètodes de Treball Universitari, i pel que fa a les normes de cites i les referències bibliogràfiques, seguiré la normativa APA (Universitat Ramón Llull, 2015).

4 MARC TEÒRIC

El marc teòric tindrà com a principal objectiu contextualitzar i emmarcar el marc de referència del treball, per després basar els anàlisis, les discussions i les conclusions en bases teòriques o demostrables per part d'altres autors. Per desenvolupar aquest apartat, es farà una cerca d'informació sobre les noves tecnologies entorn la societat i l'educació social, analitzant la informació de documents, articles, informes, etc. en diferents bases de dades.

4.1 LES NOVES TECNOLOGIES

Les noves tecnologies, podríem dir que són un invent recent, segons alguns autors, van néixer a finals dels anys seixanta, però estaven principalment destinades als àmbits acadèmics i informàtics. No va ser fins als mitjans dels noranta, que es van començar a generalitzar i a utilitzar-se com a una eina habitual i quotidiana en les societats més avançades (Vayreda i Domènech, 2007; Rubio, 2013).

Les noves tecnologies són conegudes com les Tecnologies de la Informació i Comunicació (TIC), les quals són elements i tècniques que s'utilitzen per tractar i transmetre la informació (Sobre Pantalles, 2010). Entre els elements i/o tècniques podem trobar el que anomenem Internet, el qual és una eina que permet *“transmetre dades o bits d'informació d'un ordinador a un altre o més ordinadors”* (Vayreda i Domènech, 2007, p.10), i és considerada una eina de comunicació i un espai de convivència. Això que anomenem Internet, ha suposat un avenç que ha permès canviar a la societat en molts aspectes, però hem de tenir en compte que *“és un mitjà que ha canviat i continua canviant les nostres societats, introduint noves formes de produir i relacionar-se”* (Rubio, 2013, p.1), i per tant, és un element com molts d'altres, que evolucionen i canvien, i fan que la societat també ho faci. Aquesta evolució tecnològica va lligada a les telecomunicacions, l'electrònica i les tecnologies de la informació (Fernández, Rúa, Fernández, López, i Malgesini, 2005).

A més a més del Internet, un element que podem considerar molt important i imprescindible a dia d'avui, també podem trobar elements com els dispositius mòbils, els ordinadors, les televisions, la radio, etc., en conjunt, elements que pertanyen a les noves tecnologies i fan possible l'ús i la comunicació entre ells (Sobre Pantalles, 2010).

Les TIC, en general són accessibles, però encara queda pel que treballar per aconseguir més accessibilitat i maneabilitat, per així poder arribar a tota la societat indiferentment de les seves dificultats o capacitats (Martínez i Forés, 2012, p.100). I tot i ser eines, que podríem dir que es

fan servir més en l'àmbit laboral, poc a poc, és més habitual que formi part del nostre temps d'oci i lleure, sent fins i tot una part essencial.

4.1.1 Marc legal de les noves tecnologies

Les noves tecnologies han de ser garantides per a la ciutadania, és per això que cal una democratització de l'accés i cal que els poders públics ho reconeixin (Direcció General de Societat Digital, 2019). Els avenços que han generat aquestes noves tecnologies, són eines que poden enfortir la democràcia i vèncer les desigualtats, però a la vegada poden generar riscos i amenaces en la ciutadania i en els drets humans, i és per això que cal una infraestructura crítica i de polítiques públiques per així protegir i garantir l'accés i els drets de totes les persones (Ajuntament de Barcelona, s.d.; Generalitat de Catalunya, 2013).

Pel que fa a les normatives reguladores i lleis que existeixen sobre el marc de les noves tecnologies, podem dir que no són moltes, ja que cada Estat membre de la Unió Europea és l'encarregat de delimitar les pròpies. Com per exemple a l'Estat Espanyol, podem trobar només dos lleis que regulin les comunicacions electròniques: la Llei 32/2003, de 3 de novembre, General de Telecomunicacions (LGTEL), i la Llei 7/2010, de 31 de març, General de la Comunicació Audiovisual (LGCA), aquestes, regulen el servei mínim que s'ha de prestar a la ciutadania respecte a les xarxes mòbils per part de les operadores, i la lliure expressió en comunicació i informació per part dels serveis de comunicació audiovisual, respectivament (Generalitat de Catalunya, 2013).

Cal esmentar que gràcies al sorgiment de la Declaració Universal de Drets Emergents, va ser quan es va començar a veure com els drets per l'accés i la lliure elecció per decidir com utilitzar les noves tecnologies prenen rellevància en les societats, i per això, va ser al 2002, que va sorgir la primera 'Carta sobre els drets a Internet', que prenia com a referència els drets de la declaració anomenada, però a més, tenia presents altres com l'obligació dels poders públics per lluitar contra la discriminació que podia existir per la falta d'accés, o la conscienciació del potencial que es pot obtenir del Internet (Ajuntament de Barcelona, s.d.).

Al mateix temps, a Catalunya neix un pacte on es promociona el desenvolupament de la societat cap a l'accés a les noves tecnologies, de forma que es crea una xarxa pública d'accés a Internet per minimitzar l'impacte de la fractura digital, aquest s'anomena Xarxa de Telecentres de Catalunya, i entre d'altres projectes també com Xarxa Punt TIC i Projecte Òmnia, van fer possible aquesta iniciativa de xarxes obertes i públiques per a l'accés de la ciutadania (Direcció General de Societat Digital, 2019).

Després de tots els documents, lleis i d'altres que s'han anat creant i consensuant entre governs i altres dependències de l'Administració Pública, podem trobar la 'Carta catalana per als drets i responsabilitats digitals' que es va publicar a l'any 2019, i és la més actualitzada. Aquesta pertany a un projecte de la Direcció General de Societat Digital i la Generalitat de Catalunya, que *"té per objectiu promoure un marc legislatiu i democràtic per garantir els drets humans i les llibertats fonamentals en l'era digital"* (Generalitat de Catalunya, s.d.). Un altre punt important de la Carta, és que pretén ser un punt de referència per garantir els drets que encara no estan emmarcats en les lleis actualment (Internet Segura, 2019).

4.1.2 La connexió entre la societat i les noves tecnologies

L'aparició de les noves tecnologies en la societat han afectat a totes les dimensions de la vida de les persones, com diuen alguns autors, les noves tecnologies són omnipresents, i a mida que evolucionen s'adapten als diferents contextos del dia a dia de les persones, com el professional, oci, familiar... (Pérez, 2008; Marquès, 2008; Vayreda i Domènech, 2007). I d'altres també parlen de canvis que donen forma i *"influeixen profundament en la dinàmica, lògica i organització de les societats actuals"* (Causà i Rodríguez, 2011, p.255). I per altra banda, també ha significat un canvi de paradigma, basat en les noves tecnologies i la creació de coneixement, i un canvi de model d'una societat industrial a una societat de la informació i coneixement (Kozma, 2012; Pérez, 2008; Sánchez-García, Yubero i Pose, 2015). Tanmateix, altres autors anomenen aquest canvi com una revolució de la comunicació i el coneixement, tot i que encara li queda pel que treballar (Benavent, Pulido i Martínez, 2010).

En relació a l'impacte que ha generat en la societat, podem dir que el més important ha estat en allò social i la cultura, ja que ha fet canviar les formes de com la gent arriba a la informació, com es comunica amb els demés, i crea coneixements (Kozma, 2012). Tot i que, aquests canvis, es duen a terme perquè la societat està vivint una transformació estructural per l'expansió i democratització les noves tecnologies (Vázquez, López i Fernández, 2016).

Pel que fa a les possibilitats que ens ofereixen les noves tecnologies en la societat, podem trobar que faciliten l'accés a la informació, es creen instruments per a processar dades, es pot emmagatzemar la informació, automatitzen tasques... (Marquès, 2008), en conjunt, tot un ventall d'oportunitats que en el fons afavoreixen i faciliten tots els àmbits de les nostres vides, com també una comunicació més eficaç, amb més gent i de més formes (Vayreda i Domènech, 2007). A més a més, alguns autors destaquen millores en la qualitat de vida de les persones, per la creació de noves formes d'estudiar, aprendre i dissenyar, i noves formes de participar i interaccionar socialment, obrint el coneixement i facilitant la integració dels àmbits socials, laborals i econòmics (Martínez i Forés, 2012).

Un altre punt a destacar sobre les oportunitats que donen les noves tecnologies a la societat, és la creació de identitats col·lectives, la obertura cap a llocs més independents socialment, la comunicació i el poder compartir relacions humanes i continguts, i la promoció d'ambients de participació i cooperació (Hipólito, Fernández i Gil 2017; Boó et al., 2010; Castillo i Bretones, 2013). Cal remarcar que *“la potència de les noves tecnologies en poder arribar a milions de persones de tot el món és enorme”* (Miranda, Fabbri i Guerra, 2010, p.15).

Però malgrat les possibilitats i oportunitats que s'han anomenat anteriorment, entre moltes altres, les noves tecnologies també poden generar aspectes negatius com la dependència davant les tecnologies, a causa de que elements tecnològics com els dispositius mòbils, ordinadors o altres s'han tornat imprescindibles per seguir el ritme de les societats actuals (Generalitat de Catalunya, 2013). Un altre element negatiu, i que té relació amb l'anterior, és la creació del concepte de fractura digital, el qual es refereix a les dificultats econòmiques o culturals que pateix la gent per a l'accés a les noves tecnologies o el seu coneixement (Pérez, 2008). Una forma de disminuir aquesta fractura seria treballar per una construcció d'infraestructures per permetre l'accés a les xarxes, desenvolupar programes per implementar i aprofitar els recursos tecnològics, reflexionar sobre les accions del seu ús, afavorir l'empoderament de les persones per maximitzar el seu benefici, i garantir l'accés gratuït i de qualitat (Miranda et al., 2010; Serrano 2010).

Un altre impacte que s'ha de tenir en compte és l'efecte de la tecnologia sobre el comportament de les persones, el qual dependrà de la relació que s'estableixi de cada individu o grups d'individus amb cada element o dispositiu tecnològic, i és per això que afectarà directament en el procés d'alfabetització tecnològica i el procés educatiu (Vayreda i Domènech, 2007; Sánchez-García et al., 2015). En aquest sentit, és important la reflexió prèvia a l'ús de les tecnologies, per decidir el que volem que siguin, i estar preparats mentalment per utilitzar-les de forma correcta i responsable. Ja que, en cas contrari, poden comportar valors i actituds negatives com el consumisme compulsiu, l'obsolescència accelerada, el caprici subjectiu, la fugacitat... o fins i tot convertir-se en un ús abusiu (Sàez, 2008; Martínez i Forés, 2012).

Doncs, convé destacar la importància de *“aprendre a trobar, interpretar, organitzar i recuperar informació rellevant formant ciutadans reflexius, crítics i competents en el maneig d'aquesta informació”* (Sánchez-García et al., 2015, p.25) i l'ús de les tecnologies. A més a més, de promocionar l'aprenentatge al llarg de les nostres vides i la participació en el coneixement, cal capacitar per un aprenentatge autònom i desenvolupar competències socials, intel·lectuals i tecnològiques, tot garantit des de l'ensenyament en l'escolarització fins als ensenyaments superiors, i posteriorment a la obertura en el món laboral, per així aconseguir una formació

correcte en l'aprenentatge de les noves tecnologies i els seus beneficis (Miranda et al., 2010; Vázquez et al., 2016).

D'una altra banda, el que ha fet possible en les societats l'aparició de les noves tecnologies són les iniciatives ciutadanes, aquestes són enteses com “*a agents que promouen la innovació social en els entorns on operen*” (Acosta, Gil-Fournier i Jeanick, 2013, p.93). Dit en altres paraules, les iniciatives ciutadanes ofereixen canals de comunicació d'innovació on es proposen altres formes de fer les coses, innovant per fer front a canvis socioeconòmics, canviant les formes d'organització, treballar en xarxa, per així empoderar als ciutadans en la seva participació, i fent visible veus que potser eren invisibles. Cal destacar que les persones que promouen aquestes iniciatives són persones de la societat, que amb l'ajuda de les noves tecnologies possibiliten comunitats col·laboradores, mantenidores i unides per generar aquestes iniciatives ciutadanes (Acosta et al., 2013).

4.2 LA EDUCACIÓ SOCIAL

La Educació Social es defineix com un “*dret de la ciutadania que es concreta en el reconeixement d'una professió de caràcter pedagògic, generadora de contextos educatius i accions mediadores i formatives*” per possibilitar “*la incorporació del subjecte de l'educació a la diversitat de les xarxes socials [...] i la promoció cultural i social*” (Asedes, 2007, p.11). També es considera com una “*prestació educativa*” (Asedes, 2007, p.12) per complir els valors fonamentals de l'estat de dret, i és la base per proporcionar serveis i recursos socioeducatius a la societat per una plena inclusió en igualtat de condicions per a tots (Asedes, 2007). En altres paraules, “*el educador social es converteix en un agent que potencia i facilita l'adaptació del individu a la societat, afavorint la seva socialització*” (Sampedro, 2015, p.11).

La pràctica educativa d'un educador social en el seu dia a dia, es pot basar en tres categories: “*actuacions de context*” les quals fan referència “*a accions i tasques que es dirigeixen a crear espais educatius, millorar-los i dotar-los de recursos*”; “*actuacions de mediació*” les quals fan referència a “*la feina que fa l'educador o educadora social per produir una trobada constructiva de la persona amb uns continguts culturals, amb altres persones, grups o llocs*”; i “*actuacions de formació i transmissió*” les quals fa referència a “*aquelles que possibilitin l'apropiació d'elements culturals [...] i actes d'ensenyament d'eines conceptuais, habilitats tècniques o formes d'interacció social*” (Asedes, 2007, p.21). Aquestes actuacions però, sempre aniran acompanyades de la funció principal de l'educador social, on la seva tasca principal es basa en el anàlisi de les situacions, el disseny, la planificació, la implementació i l'avaluació dels projectes socioeducatius. Aquesta pràctica educativa, que anomenem acció socioeducativa

d'un educador social segueix els principis de justícia social i participació comunitària (Asedes, 2007).

4.2.1 Funcions de l'educador social

Segons ens diuen en els Documents Professionalitzadors (Asedes, 2007), les funcions d'un educador social es delimiten dins de les institucions o marcs d'actuació definits, tot i que es caracteritzen per tenir "*responsabilitats acollidores i delimitadores*" (p.36), i en tot el conjunt de funcions dins dels equips multiprofessionals, les classifiquen de la següent forma:

- Transmissió, formació, desenvolupament i promoció de la cultura.
- Generació de xarxes socials, contextos, processos i recursos educatius i socials.
- Mediació social, cultural i educativa.
- Coneixement, anàlisi i investigació dels contextos socials i educatius.
- Disseny, implementació i avaluació de programes i projectes educatius.
- Gestió, direcció, coordinació i organització d'institucions i recursos educatius. (pp.37-41)

En aquestes funcions, cal destacar la importància que donen a les competències que associen a cada tipus de funció segons la seva relació, en el annex 1 podem veure la correlació entre les funcions i les competències de l'educador social, segons Asedes (2007).

Per altra banda, també en el mateix document (Asedes, 2007), enumera cinc blocs de competències que l'educador social ha de tenir sempre present per poder desenvolupar la seva professió, basat a partir de la descripció de les capacitats:

- Competències relatives a capacitats comunicatives: capacitat per expressar-se de forma satisfactòria i per comprendre diferents codis referents als contextos socioculturals i professionals [...].
- Competències relatives a capacitats relacionals: capacitat per relacionar-se amb altres persones o grups [...] així com [...] destreses necessàries per posar grups en relació i mobilitzar-los per al desenvolupament d'accions de promoció de la cultura i la participació ciutadana.
- Competències relatives a capacitats d'anàlisi i síntesi: capacitat per comprendre les situacions socials i educatives, diferenciant els fets que les componen, per establir una visió dels diferents elements que entren en joc [...].
- Competències relatives a capacitats críticoreflexives: capacitat per a l'estudi i la comprensió dels contextos socials, polítics, econòmics educatius, així com dels significats, interpretacions i accions que s'hi produeixen [...] i sensibilitat i destresa dels educadors i educadores socials per reflexionar [...].

- Competències relatives a capacitats per a la selecció i gestió del coneixement i la informació: capacitat per seleccionar [...] aquelles informacions que resultin més rellevants i decisives [...] i habilitat per distingir, prioritzar i atorgar sentit a les informacions i verbalitzacions (pp.41-43).

Per tant, les funcions de l'educador social, estan delimitades per aquestes competències i capacitats que s'han anomenat anteriorment, i que defineixen la professió de l'educació social.

4.2.2 La connexió entre l'educació social i les noves tecnologies

Així com l'aparició de les noves tecnologies han afectat a totes les dimensions de la vida de les persones dins la societat, tal com s'ha esmentat en l'apartat anterior, també en conseqüència, han afectat en l'educació social i en l'acció social en general, entre d'altres contextos, a causa, principalment, de la influència que tenen i les conseqüències d'aquesta incorporació en les formes d'intervenció i l'acció social (Pérez, 2008; Causà i Rodríguez, 2011). Però, quin ha de ser el paper de l'educador social davant de les TIC? Com o de quina forma ha de complementar el treball de l'educador social les TIC? Quin és el paper de les TIC en la professió de l'educació social i en l'àmbit de l'acció social? Aquestes són les preguntes que ens podem plantejar com a professionals de l'acció social, mentre veiem com les noves tecnologies van impregnant més espais en la societat, i és en aquesta per a la que treballem. Com a resposta a aquestes preguntes, plantejo el següent apartat, on intentaré explicar la gran importància que tenen les TIC dins l'acció social i més encara en les professions socials com l'educació social.

4.2.2.1 La relació entre l'educació social i les TIC

En primer lloc, cal tenir en compte que les noves tecnologies han tingut una gran repercussió en la societat, sobretot en la del futur, ja que proposen canvis en tots els contextos de les vides de les persones. L'educador social treballa dins d'aquestes societats actuals, que estan en constants canvis, per millorar la inclusió de les persones i promovent l'accessibilitat, és aquí doncs, on podem dir que neix la connexió de l'àmbit social amb les noves tecnologies. Com a professionals hem de conèixer, saber conviure i saber utilitzar les noves tecnologies, ja que només així, serà quan ens podran ajudar a interpretar, comprendre i conèixer les noves realitats dels problemes socials que sorgeixen i treballar al voltant d'aquests per trobar respostes a mida, i eliminar el límit de la inclusió o exclusió de les persones a causa del coneixement o accés de les noves tecnologies. Ja que aquestes, s'han convertit en quelcom imprescindible per accedir al món i seguir en la línia del camí de les societats actuals (López i Esteban, 2008; Sánchez-Valverde, 2010).

Aquesta connexió de les noves tecnologies i l'educació social, també es pot veure des de altres nivells, com des de l'àmbit universitari. Alguns autors, marquen aquesta connexió des de l'aparició i desenvolupament de la diplomatura universitària de l'educació social, la qual creuen que és una connexió íntimament lligada, i que el desenvolupament de plans d'estudis on es tenen en compte assignatures on s'estudien les noves tecnologies aplicades a l'acció educativa, i l'establiment de la competència transversal en la titulació, de la utilització de les TIC en l'àmbit d'estudi i professional, demanden entendre aquestes com una eina essencial, i que s'ha de saber utilitzar i avaluar amb fins formatius (Martínez, 2015).

Per altra banda, altres autors, relacionen la connexió de les TIC i l'educació social en tres grans blocs: per a les TIC, amb les TIC, i les TIC com. En la Educació Social per a les TIC, es refereix a la possibilitat de l'accés a través de la formació i l'ensenyament de l'ús de les TIC; en l'Educació Social amb les TIC es refereix a l'ús de l'eina com a mètode de treball per a la nostra acció educativa; i a les TIC com, en l'Educació Social es refereix al desenvolupament del professional, tant per difondre la professió com per crear espais de professionalització (Hipólito et al., 2017).

Tot i que la connexió, com hem pogut veure, es pot veure des de molt àmbits, el que si hem de tenir clar, és l'impacte que ha generat en la professió la incorporació d'aquests elements en el dia a dia. Paredes i Vásquez (2018), parlen de l'impacte en dos grans nivells: a nivell de l'atenció als usuaris, facilitant l'accés a la informació, poder fer el seguiment dels casos, o poder mantenir comunicació més continua; i a nivell dels professionals en relació amb altres professions o la pròpia, oportunitats d'aprenentatge i desenvolupament professional continu, o la comunicació amb altres professionals trencant barreres d'espai i temps.

Però què és el que signifiquen les TIC per a l'educador social? Aquestes es poden convertir en el recolzament per a una formació continua al llarg de la vida laboral, per a l'actualització i investigació, i a més un element que obre noves vies i alternatives per a la intervenció i la promoció de la participació ciutadana. També són la nova realitat que existeix en les societats d'avui dia, són el present, i són mitjans de comunicació, interacció i organització social. El que en altres paraules podríem entendre, que són les noves realitats socials de relació, de treball i de comunicació, el que ens porta a concloure que des de la perspectiva de les professions socials són un mitja per la construcció de la cultura participativa, la reflexió col·lectiva, la planificació i intervenció social, i un mitja per la comprensió, diàleg, respecte, i la col·laboració i transformació de les comunitats socials. I es per això que l'educador social esdevé el motor principal per a la societat actual, pel que fa a la integració de les noves tecnologies i l'adaptació de les persones en la nova realitat social, promovent el bon ús, la reflexió i la mirada crítica, per a que siguin actius en els mitjans tecnològics i no quedin exclosos en els espais de la nova

vida social. I per altra banda, hem de ser conscients de la nova forma de viure, entenent que aquests instruments poden ser un recurs per a treballar en el nou sistema global de informació, ja que poden convertir-se en recursos per al servei de les noves necessitats de les persones (López i Esteban, 2008).

4.2.2.2 Un canvi de paradigma i de la visió de futur de la professió

Un altre dels aspectes que han portat les noves tecnologies en l'acció social, és el canvi en el paradigma de la professió, un canvi en la visió de futur de la professió, i un canvi en la mirada del professional. En el cas del canvi de paradigma, cal entendre que l'educador social és un agent que proporciona serveis i recursos socioeducatius a la societat, per a una plena inclusió en igualtat de condicions, i si la societat ha hagut de fer un canvi de paradigma per entendre les noves tecnologies dins d'aquests, en el cas de l'educació social, també haurà de generar un canvi en la forma de veure la professió amb aquesta nova integració, i així aconseguir l'objectiu principal de la professió amb la nova visió de la realitat de la societat actual (Asedes, 2007; Boó et al., 2010). Ja que les tecnologies han fet canviar la forma de veure la realitat, i és un nou àmbit on es poden donar noves formes d'intervencions socioeducatives i de gestionar els problemes socials (Martínez i Forés, 2012; Causà i Rodríguez, 2011).

També, cal tenir en compte que per convertir les noves tecnologies per a l'acció social, el nou paradigma, ha d'integrar les noves tecnologies com a una eina més de treball, passant per la consolidació i integració d'aquestes en el dia a dia de la tasca professional, i entenent que aquestes han d'estar al nostre servei i no nosaltres al seu, ja que així, les podrem convertir en instruments per desenvolupar-nos professionalment (Boó et al., 2010; Martínez i Forés, 2012; Prats, 2001; Paredes i Vásquez, 2018).

La mirada del professional en les TIC, també haurà de crear un canvi, sobretot en la forma d'entendre que la tecnologia és un medi (Salamanca, 2017). La funció principal de l'educador social, consisteix en analitzar les realitats i situacions, dissenyar, planificar, portar a terme i avaluar projectes educatius, i és per això, que hem de fer un canvi en la mirada que tenim els professionals amb les noves tecnologies com a eina de treball, ja que estan presents en les noves realitats, i només serà possible el canvi si mirem a les persones amb les possibilitats que tenen, i a les tecnologies amb les possibilitats que poden generar (Asedes, 2007; Martínez i Forés, 2012). A més a més, caldrà adaptar les tecnologies a les nostres intervencions per treure allò positiu i prevenir els riscos, i depenent de l'ús que en fem els professionals de les tecnologies i les possibilitats que generem en el seu ús, determinaran que les tecnologies serveixin o no com una eina en l'acció social (Rubio, 2013; Pérez, 2008; Martínez, 2011).

4.2.2.2.1 La nova formació dels professionals

Des d'un altre punt de vista, el canvi de paradigma, és innegable que també ha de passar per un canvi en la visió de futur de la nostra professió, plantejant una nova formació en l'adquisició de competències digitals dels professionals, a més d'una alfabetització digital, per adaptar les respostes als entorns nous que puguin sorgir, i mantenir així una formació continua i actualitzada al llarg de la nostra professió (Leal, 2015; Sampedro, 2015; Boó et al., 2010).

El desenvolupament de les TIC en l'actualitat, han portat a una crida del sistema d'educació per a l'actualització i modificació de pràctiques i continguts per adaptar-nos a la nova societat informacional, sobretot en l'àrea universitària, independentment de l'àmbit d'estudi per adquirir una bona formació en l'ús de les eines tecnològiques en l'àmbit professional, i implementació d'aquestes en els contextos socioecològics que existeixen avui dia, afegint les competències tecnològiques en la formació de les universitats i plans d'estudis. La incorporació de l'ensenyament d'aquestes competències en l'àmbit universitari, ajuden a promoure la difusió del coneixement, la reflexió col·lectiva, i la creació d'experiències d'aprenentatge i recursos didàctics, objectius que com els autors comenten en l'article, són claus per al desenvolupament de competències dels estudiants universitaris (López, Vázquez-Cano i Fernández, 2014).

Les noves competències digitals, són els coneixements, habilitats i actituds per ser funcionals en entorns digitals (INTEF, citat a Hipólito et al., 2017, p.575), aquestes, relacionades amb la professió de l'educació social, podríem dir que estan connectades amb les funcions pròpies dels professionals, que ens explica Asedes (2007). En la següent taula podem veure la connexió i un resum d'aqueta relació:

Taula 1. Quadre de relació entre les funcions dels educadors socials i les competències digitals.

Funcions dels Educadors Socials (Asedes, 2007)	Competències digitals (Hipólito et al., 2017)
Transmissió, formació, desenvolupament i promoció de la cultura.	Hem de reconèixer els bens culturals i valors socials en el món virtual, dominar la metodologia educativa i formativa i poder difondre i gestionar accions culturals virtualment.
Generació de xarxes socials, contextos, processos i recursos educatius i socials.	Identificar i promoure espais socials i culturals en entorns virtuals, i crear xarxes virtuals per potenciar la comunicació i les relacions.
Mediació social, cultural i educativa	Conèixer teòricament i les metodologies de mediació a través del món virtual i transmetre les eines.

Coneixement, anàlisi i investigació dels contextos socials i educatius	Detectar les necessitats de les persones en el món virtual, analitzar i aplicar els marcs adequats a l'àmbit.
Disseny, implementació i avaluació de programes i projectes educatius	Dissenyar plans, programes i projectes educatius i formatius per acompanyar en el món virtual, i fer un seguiment i avaluacions.
Gestió, direcció, coordinació i organització d'institucions i recursos educatius	Conèixer i dominar les tècniques i estratègies dels espais virtuals per transmetre les eines d'ús adequades.

Font: Elaboració pròpia a partir de ASEDES, 2007 i Hipólito et al. 2017.

4.2.2.2 Les noves tecnologies en l'acció social

Les TIC “constitueixen plataformes d'acció i intervenció social molt importants en les societats actuals” (Causà i Rodríguez, 2011, p.256), i és per això que els professionals de l'àmbit, cal que dissenyin i elaborin projectes socials comptant amb les noves tecnologies com a eines, per respondre a les demandes o necessitats de la població de forma més òptima. Cal reflexionar també, i utilitzar-les per les oportunitats que poden donar, com les de comunicar, compartir i col·laborar entre persones, per aprofitar tot el seu potencial que ens poden oferir, i així donar a conèixer la nostra professió o projectes socials, i poder arribar a donar respostes més àmplies i personalitzades tenint en compte tots els aspectes de les persones a les que atenem (López i Esteban, 2008).

En aquest sentit, per a un bon ús de les TIC en la tasca social, la forma de fer-les servir serà el més important, sobretot si volem generar experiències d'èxit. Hi ha autors que destaquen alguns criteris com els següents, per tenir en compte a l'hora de fer un bon ús de les TIC en l'acció social:

- Criteri de responsabilitat. Empoderar també significa ser més responsables del que fem, de com usem les tecnologies [...].
- Criteri de la idoneïtat. [...] Primer dissenyar l'acció i després buscar les millors tecnologies per aconseguir els nostres objectius.
- Criteri de col·lectivitat (reformular el sentit social). Amb les tecnologies el sentit de compartir, de crear col·lectivament, de reinventar-se, és un fet. [...] Estem en un món mediat en gran part per les tecnologies, en un món en què hem d'aprendre els uns dels altres, i construir conjuntament (Martínez i Forés, 2012, pp.93-94).

Tot i que, també caldrà ser creatius per adaptar les TIC als objectius que ens plantejem en les intervencions, abans de descartar les noves tecnologies, i crear així experiències d'èxit socials, i fer-ne un ús intel·ligent i racional, a més de tenir en compte que hem d'orientar les

noves tecnologies aplicades en les nostres intervencions, cap a l'empoderament de les persones (Martínez i Forés, 2012; Paredes i Vásquez, 2018; Ruiz, Temes i Cámara, 2018).

4.2.2.3 Els canvis que han generat les noves tecnologies dins l'educació social

La incorporació de les noves tecnologies en el món de l'educador social, es pot considerar que és una eina que anys enrere, va significar un canvi en la tasca del professional, sobretot en activitats com la sistematització de la informació, elaboració de bases de dades, estandardització de protocols, unificació i automatització de les tasques, processament de dades, fàcil accés a la informació, canals de comunicació, emmagatzematge d'informació, entre molts d'altres. Però a la vegada, també ha significat una forma nova de cooperació, coordinació, col·laboració i comunicació entre els professionals socials, millorant així, una proporció dels serveis més eficaç i eficient i de forma conjunta i coordinada (Boó et al., 2010; Paredes i Vásquez, 2018; Marquès, 2008).

Altrament, la incorporació d'aquestes, en allò que va ser un avenç antigament en altres activitats professionals com en el cas dels militars, per exemple en la creació de la geolocalització, aquesta, ha pogut convertir-se amb una adaptació a les necessitats socials actuals, com una eina per ajudar a col·lectius com el de la gent gran o diversitat funcional per a que no es perdin o es puguin localitzar en cas d'emergències (Martínez, 2011; Martínez i Forés, 2012). És a dir, que gràcies als avenços de les noves tecnologies i l'ús de les tecnologies intel·ligents anys enrere i aplicats en altres contextos professionals, s'han pogut desenvolupar aplicacions i adaptar-les, per als ciutadans amb l'objectiu de millorar la qualitat de vida, oferint ajuda i assistència en activitats de la vida diàries, i fer-les més facilitadores o accessibles (Ruiz, et al., 2018).

Un altre punt a considerar en els canvis que ha generat la incorporació de les TIC en l'educació social, és que com a professionals socials que busquem la integració de les persones en les societats, una de les nostres accions esta relacionada amb la formació, i en aquest sentit, cal formar en l'alfabetització digital a les persones, ensenyant a fer-les servir i pensar en el 'per a que' les fem servir, per generar persones crítiques i reflexives, per a un bon maneig i ús d'aquestes de forma responsable, i afavorir per altra banda, la cohesió social, ja que aquesta formació s'està convertint en una necessitat (Equipo EducaBlog, 2017; Sampedro, 2015; Uceda, s.d.; Serrano, 2010).

Així doncs, tenim l'obligació d'investigar i conèixer les noves tecnologies i el que aquestes comporten, per aplicar les formacions necessàries a les persones que atenem, per ajudar-los a que siguin capaços de utilitzar-les i relacionar-se, interactuar i reflexionar críticament amb els nous medis de comunicació i interacció, i el més important que aquestes persones no

quedin aïllades de les dinàmiques actuals de la societat del coneixement i la informació. També, hem de considerar-nos un agent actiu en la selecció i tractament de la informació, com a constructors del coneixement, orientadors, i acompanyadors per a les persones a les quals formem, i per a la reconstrucció de les noves realitats socials (López i Esteban, 2008; Serrano, 2010).

4.2.2.4 Les possibilitats de les TIC en l'educació social

Les possibilitats que donen aquesta incorporació poden ser moltes, entre elles com les que s'han anat comentant al llarg del treball, però cal tenir en compte algunes més com les següents: ajuden a dissenyar accions socioeducatives adaptades a les necessitats socials actuals, configuren societats més justes i inclusives, poden crear experiències d'èxit, poden generar canvis en les persones i en la societat, poden millorar l'eficàcia de les intervencions, faciliten el treball en xarxa, poden millorar els resultats en les intervencions, poden fer-se servir com un suport més en la feina, poden permetre formar part de la xarxa social, poden permetre estar connectats, participar i fomentar la participació en la societat, i poden crear entorns favorables, a més d'apoderar a les persones davant l'ús de les tecnologies, i donar visibilitat a realitats que potser estaven amagades per la societat (Hipólito et al., 2017; Martínez i Forés, 2012; Marquès, 2008; Boó et al., 2010).

D'altra banda, entre aquestes possibilitats que ofereix, els professionals, es pot demostrar en alguns estudis, que principalment les fan servir: com a eina de documentació, per a la recerca d'informació; com a eina de gestió, per les tasques com la presentació d'informes, etc.; com a eina de comunicació, per a la comunicació entre professionals i usuaris o altres professionals; i com a eina de formació. És a dir, que aquestes s'han pogut convertir en molts casos, una eina imprescindible per a molts professionals de l'acció socioeducativa, gràcies al gran ventall de facilitats i possibilitats que ofereix en el dia a dia de la tasca que desenvolupem (Martínez, 2015).

4.2.2.4.1 La formació continua

Certament, el Internet, s'ha convertit en la més gran biblioteca d'informació universal, que és virtual i està en constant expansió i actualització, i el qual és un recurs que permet universalitzar la informació i comunicació amb accessos immediats arreu del món. És per això, que aquest element juntament amb altres, i les noves tecnologies, poden facilitar la creació d'entorns on els usuaris poden desenvolupar la seva activitat formativa i aprenentatge, independentment del espai i temps en el qual es situïn. Afavorint així, la promoció del seu propi procés d'aprenentatge individual, i la formació continua al llarg de la vida professional (López i Esteban, 2008).

A més a més, les TIC són una eina, que per a l'educador social, és un recolzament per a la seva formació permanent per a la millora de la seva tasca d'intervenció, ja que l'aprenentatge s'ha convertit en una necessitat al llarg de tota la vida, i a la vegada, per planificar i gestionar els escenaris per a la reflexió i intercanvi d'experiències en els contextos socials (López i Esteban, 2008; Serrano, 2010). L'educador social ha d'estar en constant canvi, de la mateixa manera que avança la societat, cal adaptar-se contínuament a l'evolució, sobretot de la societat de la informació, la societat que ens envolta actualment, i és per això, que aquesta eina tecnològica, és un element imprescindible a tenir en compte en el nostre àmbit professional per a la investigació i el desenvolupament de la nostra tasca com a professionals socials (Miranda et al., 2010).

4.2.2.4.2 La col·laboració i cooperació de l'educador social amb les TIC

En relació a una de les possibilitats que donen les noves tecnologies en la educació social, és la facilitat per la col·laboració i cooperació de professionals, tant de l'àmbit social com amb altres. Aquesta construcció d'espais de comunicació i col·laboració, permet facilitar les tasques dels professionals, intercanviant experiències o converses, per fer intervencions més completes i en xarxa, o fins i tot optimitzant recursos per a una millor gestió del temps dels professionals. Tot i que no hem de deixar de banda la importància de les possibilitats que dona Internet juntament amb altres elements tecnològics com són els ordinadors. El que és més interessant en el context educatiu i social, és que les tecnologies de la comunicació promouen i faciliten la flexibilitat per cobrir les necessitats socials, creant a la vegada comunitats educatives interactives amb objectius com: la millora de l'accés en experiències educatives avançades, promovent la participació de estudiants i educands en comunitats d'aprenentatge virtuals; la construcció d'un mitjà de solució de necessitats educatives més personal i proper; i la millora de la qualitat i efectivitat en la interacció entre aprenents i educands per als processos d'aprenentatge. A més a més, aquesta nova tecnologia de la comunicació, s'ha convertit en una eina que facilita el contacte de persones i entitats de diferents llocs del món, per a una millor participació i col·laboració entre aquestes, i també el teixit de nous llaços, nous horitzons i eines de comunicació per a contribuir en la cooperació social i el treball en xarxa (López i Esteban, 2008; Agudo, 2010).

4.2.2.4.3 Les experiències d'èxit

Un altre punt important en les possibilitats que generen la incorporació de les TIC en el món social, són les experiències d'èxit, aquestes que tenen a veure amb els projectes socials, són experiències que han permès demostrar que les TIC en l'acció social han esdevingut un element facilitador per a l'aprenentatge i motivador per a l'aprenent, han afavorit

l'endarreriment de institucionalitzacions, han fet augmentar l'accessibilitat o han millorat la qualitat de vida i del benestar de les persones a les quals atenem des del sector social (Martínez i Forés, 2012).

Aquestes com s'han anat comentant al llarg del treball, són projectes socials que tenen l'objectiu principal de empoderar a les persones, generar canvis, etc., tot aquell ventall de possibilitats que s'han anat comentant, però que també, tenen en compte les noves tecnologies adaptades a la nova realitat i a la resposta que es vol donar a les persones que s'atenen des del sector social (Martínez i Forés, 2012). Però cal la reflexió del científic social, aquell que s'interessa per donar la resposta als problemes i necessitats socials, tenint en compte les possibilitats d'acció, de solució i d'intervenció social que obren les portes els elements tecnològics adaptats i el seu paper en l'acció social (Causà i Rodríguez, 2011).

4.2.2.5 Els inconvenients de les TIC: La fractura digital

No hem de deixar de banda la importància dels aspectes negatius que han comportat la incorporació de les TIC en les societats actuals. La incorporació ha generat una revolució social, econòmica, política i cultural, empenyent a tothom a adaptar-nos a les noves realitats. Però a vegades són realitats tant complexes que no tothom s'adapta, i és per això que neix el concepte de fractura digital. Aquest pren gran rellevància en la tasca social, i es converteix a la vegada en un repte (Paredes i Vásquez, 2018).

La fractura digital fa referència a les dificultats econòmiques o culturals que pateix la gent per a l'accés a les noves tecnologies o el seu coneixement, i en relació a l'educador social, el qual treballa per una plena inclusió de les persones en la societat en igualtat de condicions, es pot considerar un element més d'exclusió social en les societats, i per el qual la professió es pot definir com un determinant per assumir o no la responsabilitat per formar-se i ajudar a formar-se per evitar aquesta fractura (Pérez, 2008; Asedes, 2007).

Per altra banda, hem de plantejar les intervencions en i per les TIC, a la vegada que ens formem en les noves tecnologies, per així poder ensenyar, alfabetitzar digitalment, i poder-les fer més accessibles (Uceda, s.d.; Marquès, 2008; Martínez i Forés, 2012). És per això, que tenint en compte la formació en les competències digitals, l'alfabetització digital i els criteris per a un bon ús de les tecnologies en l'acció social, aspectes que s'han explicat al llarg d'aquest apartat, podran ajudar a disminuir o fins i tot eliminar aquest concepte (Leal, 2015; Sampedro, 2015; Martínez i Forés, 2012).

4.2.2.6 La transformació de lo social cap a lo digital

En darrer terme, hem de tenir en compte que el Internet i els serveis que ofereix aquest element tecnològic, juntament amb altres, ha estat un dels més importants en la transformació social i cultural de les societats tecnològiques en els últims anys (López i Esteban, 2008).

Cal esmentar que la transformació digital anirà acompanyada de la transformació social, i per això encara ens caldrà treballar per la innovació social, fomentant el treball cooperatiu i col·laboratiu entre les empreses tecnològiques i socials i els governs, per aconseguir la transformació social i digital real, promovent l'accessibilitat, l'ús responsable de les tecnologies, i així poder desenvolupar projectes socials i experiències d'èxit, que al final són la clau de la connexió entre l'acció social i les TIC (Alsina, 2018; Leal, 2015; Martínez, 2011).

5 ANÀLISIS DE PROJECTES TIC-ACCIÓ SOCIAL

Com hem pogut veure, les noves tecnologies han portat aspectes positius en la societat i també en l'acció social, com la millora en la qualitat de vida de les persones, o millores en les intervencions de professionals socials, tot a través de les innovacions socials, les experiències d'èxit i els projectes socials (Martínez, 2011; Martínez i Forés, 2012).

En aquest apartat, analitzaré 11 projectes, que són un exemple d'innovacions socials amb experiències d'èxit, que professionals de l'acció social han tingut en compte les noves tecnologies com una eina més de treball en la seva intervenció. L'apartat constarà de 4 parts: una primera de descripció dels projectes, una segona amb un anàlisi global i dels punts en comú dels projectes, una tercera amb un anàlisi més concret de la connexió de cada projecte amb l'educació social, i una última part on afegiré un apartat especial pel que fa a l'activisme a través de les xarxes socials.

En quant als projectes que analitzaré, en la següent taula (Taula 2), faré una relació dels projectes, amb una descripció de la tecnologia que utilitzen i al col·lectiu al qual es dirigeix:

Taula 2. Llistat de projectes a analitzar, amb descripció de la tecnologia que s'utilitza i el col·lectiu al que va dirigit.

PROJECTE	TECNOLOGIA QUE UTILITZA	COL·LECTIU AL QUE VA DIRIGIT
Teleassistència	Aparell electrònic connectat a la línia telefònica i un penjoll amb un botó.	Gent gran o persones dependents.
Projecte BIT	Adaptació dels elements tecnològics a les necessitats de cada usuari, i creació de jocs i programes adaptats.	Persones amb discapacitat intel·lectual.
Refugee Aid App	Aplicació pel telèfon mòbil i pàgina web.	Immigrants, refugiats i organitzacions que ofereixen serveis a aquest col·lectiu,
Irisbond	Programa basat en el seguiment ocular.	Persones amb mobilitat reduïda.
Misty II	Robot intel·ligent.	Gent gran o persones dependents,
My Gov Social	Aplicació pel telèfon mòbil.	No hi ha col·lectiu concret, a tots els ciutadans.
Arrels Localitzador	Aplicació pel telèfon mòbil i pàgina web.	La ciutadania participa per millorar la situació del col·lectiu sense llar.
Sensorització d'Habitatges	Sensors connectats a internet.	Ciutadans que viuen en habitatges socials.
B-resol	Aplicació pel telèfon mòbil i pàgina web.	Adolescents i infants.

Minuts	Pàgina web.	No hi ha col·lectiu concret, a tots els ciutadans.
ConfinApp	Aplicació pel telèfon mòbil.	No hi ha col·lectiu concret, a tots els ciutadans.

Font: elaboració pròpia.

5.1 DESCRIPCIÓ DELS PROJECTES

La descripció de cada projecte, té per objectiu respondre principalment els següents aspectes: en que consisteix, la finalitat, els objectius, quina tecnologia utilitza i com, les limitacions que poden existir, l'impacte en l'acció social i els canvis en la forma d'intervenir.

5.1.1 Teleassistència

La Teleassistència és un projecte que va dirigit al col·lectiu de gent gran i dependents, i el seu objectiu és oferir una atenció domiciliària a distància per mantenir el màxim temps possible a les persones en el seu entorn habitual, i promoure una vida independent i de qualitat (Sáez, 2012; Aceros, Cavalcante i Domènech, 2016).

Aquest servei s'ofereix a partir de la instal·lació d'un aparell electrònic a la casa, de forma que esta connectat a una central per mitjà de la línia telefònica, i en el cas d'urgència, la persona té un penjoll amb un boto, que picant dona línia directament amb la central, on hi ha professionals que atenen la trucada i activen els recursos que necessiti en aquell moment (Ajuntament de Barcelona, s.d.; Leal, Aceros i Domènech, 2012).

Per altra banda, limitar el projecte a un sistema d'alarma redueix els potencials que se li poden treure, i per això cal replantejar el disseny, implementació i avaluació del servei, per promoure iniciatives polítiques per garantir l'abast a tot el col·lectiu i l'atenció de qualitat (Leal et al., 2012).

El projecte a ajudat a promoure una vida més independent i de qualitat, reduint també la dependència cap a altres persones o recursos com residències, hospitals o serveis d'atenció primària, i ha canviat la forma d'intervenir, cap a una modalitat més comunitària i domiciliària, i on es promou l'envelliment des de casa, i a més, permet oferir una atenció més directa i personalitzada, sobretot en els moments que més ho necessiten (Sáez, 2012; Leal et al., 2012; Aceros et al., 2012).

5.1.2 Projecte BIT

El projecte BIT és un projecte dirigit a persones amb discapacitat intel·lectual, consisteix en adaptar els elements electrònics a les necessitats i característiques dels usuaris, per facilitar i garantir l'accés a les noves tecnologies, i promoure la integració social, educativa i laboral d'aquest col·lectiu (Díaz, 2010; Experiencias Socioeducativas, s.d.).

Aquest projecte utilitza els diferents elements tècnics com ordinadors, telèfons mòbils i mitjans audiovisuals, els quals s'adapten a les necessitats de cada usuari, i mitjançant l'edició de materials i programes, com jocs, formacions adaptades i portals de comunicació, ajuden a facilitar l'accés i reforcen les habilitats cognitives (Díaz, 2010; Experiencias Socioeducativas, s.d.).

Per altra banda, aquest projecte ha creat una nova pedagogia i un sistema més facilitador i adaptat a les necessitats específiques de cada usuari, també ha promogut un canvi de paradigma pel que fa a l'ensenyament de les noves tecnologies en aquest col·lectiu, que encara està en procés, però principalment implica la formació de docents, familiars i usuaris en una nova forma d'aprenentatge i comunicació de forma contínua (Pérez, Berdud, Valverde, Sánchez i Fernández, 2002).

En darrer lloc, cal destacar que ha obert nous horitzons cap a una integració social, educativa i laboral del col·lectiu, ajudant a superar les dificultats de l'accés a les TIC, i a més, a través de la creació dels portals de comunicació ajuda a mantenir una comunicació i intercanvi d'informació constant per part de usuaris, familiars i docents, que promou una intervenció conjunta (Díaz, 2010; Pérez et al., 2002).

5.1.3 Refugee Aid APP

Refugee Aid App és un projecte que compta amb una aplicació per al mòbil dirigida al col·lectiu d'immigrants i refugiats, i a més una pàgina web dirigida a les entitats i treballadors que ofereixen els seus serveis al col·lectiu. L'aplicació utilitza la geolocalització per mostrar un mapa amb els serveis o recursos que tenen a prop i poden necessitar els usuaris; i la pàgina web ofereix un mapa a les entitats i organitzacions dels serveis, de recursos, i ajudes que s'ofereixen arreu del món o les demandes que existeixen per cobrir-les de forma organitzada i coordinada, i mantenir una comunicació entre elles (Petronzio, 2017; Martínez, 2017).

Imatge 2. Logotip Refugee Aid App. **Font:** Refaid (s.d.).

Pel que fa a l'aplicació, els usuaris se la poden descarregar des dels dispositius mòbils, registrant-se amb unes poques dades, com el correu electrònic, i mantenint la privacitat en tot moment, d'aquesta forma, localitza la seva ubicació i facilita la ubicació dels serveis més propers, i la informació d'aquests com quin tipus de serveis són, horaris... entre d'altres elements (Apps4citizens, 2017; ISocial, s.d.). I en quant a les entitats, a través de la web poden gestionar els serveis, comunicar-se amb altres entitats, o comunicar-se amb els refugiats, a la vegada que actualitzar i fer el seguiment dels serveis i refugiats (ISocial, s.d.; Martínez, 2017; Petronzio, 2017).

Per altra banda, la participació de les entitats ha de ser constant per actualitzar els serveis i fer els seguiments per aconseguir més confiança, i augmentar el registre de les organitzacions per augmentar la oferta de serveis i recursos i mantenir una millor coordinació i organització per part de totes les entitats (Petronzio, 2017; Martínez, 2017).

Aquest projecte, cal destacar que permet una comunicació entre les organitzacions i els usuaris, per coordinar i obtenir informació sobre els serveis i recursos i fer el seguiment dels casos, i ajuda a mantenir la confiança entre el col·lectiu i les entitats gràcies a la privacitat que ofereixen (Petronzio, 2017; Martínez, 2017).

5.1.4 Irisbond

Irisbond és un projecte que consta d'un programa basat en tecnologies de seguiment ocular. Aquest està dirigit a persones amb mobilitat reduïda, i els permet manejar un ordinador o altres elements com tabletas, a través del programa que s'instal·la, que identifica el moviment de l'ull i fa el moviment com si fos el d'un ratolí de l'ordinador (123emprende, 2019; Garcia, 2016).

Imatge 3. Logotip Irisbond. **Font:** Irisbond (s.d.).

Aquest programa permet fer servir els elements tecnològics sense limitar l'accés per qüestions de necessitats especials, i facilita a aquest col·lectiu la comunicació, accés a elements tecnològics, promou el benestar, i la integració social, educativa i laboral (Garcia, 2016; 123emprende, 2019).

Per altra banda, la possibilitat de tenir accés a les tecnologies, ajuda al col·lectiu a poder fer activitats d'oci, aprendre, jugar o treballar a partir del programa, i pot donar l'oportunitat doncs, de desenvolupar-se en la societat (Garcia, 2016; 123emprende, 2019).

5.1.5 Misty II

Misty II és un robot (Imatge 4), que té per objectiu millorar la qualitat de vida i el benestar de les persones grans que viuen soles o tenen alguna dependència, amb la seva companyia i ajuda (Ajuntament de Barcelona, s.d.). El robot, pot interactuar i oferir ajuda o vigilància, per en el cas d'emergències o altres casos de risc, contactar amb els recursos necessaris, i a més pretén ser una eina de suport per als usuaris i als seus cuidadors (ISocial, s.d.).

Per altra banda, aquest robot permet connectar-se digitalment amb altres elements tecnològics de l'habitatge per donar una atenció més completa, oferint una assistència i suport a casa que potser no poden tenir per part d'altres persones (ISocial, s.d.).

Imatge 4. Robot Misty II.

Font: Ajuntament de Barcelona (2020).

Cal esmentar que el projecte encara és una prova pilot per analitzar els resultats, i s'està buscant la equitat en l'atenció del col·lectiu, per no diferenciar entre poders adquisitius o xarxes familiars, ja que és un projecte amb un gran cost econòmic, i pretén ser una ajuda més per als serveis assistencials de forma equitativa (Ajuntament de Barcelona, s.d.; ISocial, s.d.).

El robot, ajuda en l'assistència a la casa, monitoritzant les activitats i ajudant-les en el que necessitin, a més d'acompanyar-les i mantenir la comunicació amb altres recursos o serveis, per així reduir l'abús dels serveis o recursos presencials (Ajuntament de Barcelona, s.d.; ISocial, s.d.).

5.1.6 My Gov Social

My Gov Social és un projecte que consta d'una aplicació per a dispositius mòbils, on la ciutadania es pot registrar, i els ofereix un servei de recomanacions personalitzades per a millorar les necessitats socials que puguin tenir (SomGranollers, 2018).

Aquesta aplicació, ofereix una sèrie de recomanacions als usuaris registrats personalitzades, que a través d'un estudi i anàlisi de base de dades previ, dona eines que poden evitar o detectar situacions de necessitats socials, o fins i tot ajuda a preveure problemàtiques i poder actuar a temps (SomGranollers, 2018; ISocial, s.d.).

Per altra banda, aquesta tecnologia, permet treballar per donar eines a la ciutadania i millorar les relacions entre aquesta i les administracions públiques, i promoure les relacions

personalitzades, proactives i de confiança (Generalitat de Catalunya, s.d.; Consorci Administració Oberta de Catalunya, 2018).

Cal destacar també, que la tecnologia, ajuda a conèixer els territoris pel que fa a les necessitats o problemàtiques socials per poder actuar i prevenir davant d'alertes, i permet apropar les relacions entre ciutadans i administracions públiques (Generalitat de Catalunya, s.d.; Consorci Administració Oberta de Catalunya, 2018; SomGranollers, 2018).

5.1.7 Arrels localitzador

Arrels localitzador és un projecte que consta d'una aplicació i una pàgina web, que permet la participació de la ciutadania per avisar de persones que dormen el carrer, i el seu objectiu principal és que la ciutadania comparteixi informació com la ubicació, condicions, o altres dades de les persones que observen que viuen al carrer, per a que la fundació pugui activar els recursos necessaris (Arrels Fundació, s.d.; M4Social, s.d.).

Imatge 5. Logotip Arrels Fundació.

Font: Arrels Fundació (s.d.).

Aquesta forma de fer participar a la societat compartint informació ajuda a la ciutadania a prendre consciència de la problemàtica, també permet conèixer la situació i quantificar els casos per treballar i arribar a més àmbits com el polític per portar a terme accions per combatre la situació (Arrels Fundació, s.d.; M4Social, s.d.).

Per altra banda, l'entitat pot detectar casos desconeguts i zones en les que els equips no hi arriben, per millorar l'atenció i activar més recursos allà on es necessitin, a més de fer una atenció més propera i personalitzada a peu de carrer (Arrels crea una app para localizar a las personas que duermen en la calle, 2016; Arrels Fundació, s.d.; M4Social, s.d.).

5.1.8 Sensorització d'habitatges

La sensorització d'habitatges és un projecte que a través de posar sensors a les cases per elements com el consum d'aigua, electricitat, temperatura i humitat, i registrant aquets, promou la eficiència energètica en els habitatges socials (ISocial, s.d.).

Els sensors estan connectats mitjançant Internet, i amb un software que tenen les entitats, facilita la informació registrada de forma que es poden detectar problemàtiques dins de les cases, i optimitzar els recursos, o fins i tot anticipar-se a situacions de risc (ISocial, s.d.; Cellnex, 2019; M4Social, s.d.).

Aquest projecte, encara és una prova pilot per conèixer els seus avantatges, i de moment, només està previst per al col·lectiu d'habitatges socials (ISocial, s.d.). Però el que s'ha pogut constatar, és que es pot millorar la qualitat de vida dins de l'habitatge, i permet ajudar a prendre decisions per evitar situacions de risc o problemàtiques que puguin sorgir (Cellnex, 2019; M4Social, s.d.).

5.1.9 B-resol

B-resol és un projecte que té com a objectiu principal la lluita contra el bullying, cyberbulling i altres problemàtiques que existeixen sobretot en l'etapa adolescent. Aquest projecte compta amb una aplicació on es pot denunciar la situació, a la vegada que es comunica amb un membre dels centres on estigui passant, per fer un seguiment i intentar resoldre els conflictes. En el cas dels centres, aquests tenen accés a una pàgina web per mantenir contacte amb les persones que ho denuncien, així estudiar el cas i fer una millor gestió del conflicte (B-resol, s.d.; Vilardell, 2019).

Imatge 6. Logotip B-resol. **Font:** B-resol (s.d.).

Aquest projecte ajuda a visibilitzar els casos i habilitar un canal de confiança per a que els adolescents puguin denunciar i demanar ajuda, a més de que per als centres és una forma de poder registrar els casos, analitzar-los i treure conclusions per gestionar projectes al voltant d'aquestes problemàtiques per prevenir situacions semblants (Farrés, 2018).

Tot i ser una eina que ajuda a detectar casos, a vegades, hi ha falses informacions i encara queda pel que treballar (Farrés, 2018). Per altra banda, el projecte ha permet visibilitzar els casos que potser eren amagats, i ajudar a crear consciència de la situació per arribar a altres àmbits com el de polítiques socials per millorar la intervenció en aquest àmbit (Farrés, 2018; B-resol, s.d.).

5.1.10 Minuts

El projecte Minuts és una iniciativa social que permet a les persones rebre una recompensa anomenada minuts a canvi de dedicar un temps a unes tasques socials determinades, i aquests minuts, després es poden canviar per cupons amb descomptes o per altres activitats (Projecte Minuts, s.d.).

Imatge 7. Logotip Minuts. **Font:** Projecte Minuts (s.d.).

Aquest projecte es gestiona a través d'una pàgina web, on s'ofereixen les tasques socials a cobrir, els minuts que et donen, i els cupons pels quals pots canviar els minuts guanyats. És

a dir, que a través d'aquesta web es publiquen les activitats a cobrir, els usuaris es registren, i des d'allà és on es gestionen els minuts i els intercanvis que es vulguin fer (Projecte Minuts, s.d.)

El projecte permet generar i mantenir una connexió entre ciutadans, entitats i sectors públics o privats, aportant valor al temps que es dedica, i permet cobrir les necessitats que puguin tenir altres ciutadans. A més a més, obre la visibilitat a les comunitats amb determinades necessitats i promociona la cohesió social entre les comunitats i els seus ciutadans (Projecte Minuts, s.d.).

5.1.11 ConfinApp

El projecte de ConfinApp, és un projecte que ha sorgit per la nova situació de l'emergència sanitària i la crisi de la COVID-19 (Generalitat de Catalunya, 2020). Aquesta situació en la que ens trobem, ha estat causada per la situació d'emergència de salut pública del COVID-19, i la qual ha generat una pandèmia mundial, fent així perillar la salut dels ciutadans de tot el món, i és per això, que des del Govern de l'Estat Espanyol, es va declarar l'Estat d'Alarma al mes de març i la conseqüent normativa del confinament (Real Decreto 463/2020, 2020).

Imatge 8. Logotip ConfinApp.
Font: ConfinApp (s.d.)

Aquest projecte consisteix en la creació d'una aplicació que té per objectiu la gestió del confinament i la sortida, a partir de la identificació de les necessitats socials que puguin sorgir, i facilitant informació que pugui interessar sobre aspectes com el confinament i postconfinament (Betevé, 2020). Aquesta, també compta amb la tecnologia de la intel·ligència artificial per donar una resposta a mida als usuaris, i generar un servei personalitzat en funció de les característiques de l'usuari per orientar-los i acompanyar-los durant aquest període (Betevé, 2020; Generalitat de Catalunya, 2020).

L'aplicació consta d'un registre dels usuaris mantenint sempre la privacitat i sense demanar dades personals, que posteriorment, pot contactar amb l'assistent d'intel·ligència artificial i així obtenir resposta dels dubtes o inquietuds que puguin tenir, i compartir les necessitats socials que es detectin (El Govern llança l'aplicació 'ConfinApp' per resoldre dubtes, 2020; Betevé, 2020).

Per altra banda, també hi ha una part que es dedica a promoure la participació de la ciutadania per a la identificació de necessitats socials, i així fer una crida per la participació i col·laboració

de empreses TIC i altres, per dissenyar solucions adaptades a donar resposta aquestes necessitats (Generalitat de Catalunya, 2020).

5.2 ANÀLISIS GLOBAL DELS PROJECTES

Els projectes analitzats tenen punts en comú, els quals tenen a veure amb l'acció social i la societat. Aquests punts, com s'ha dit anteriorment han promogut aspectes positius en les societats i en l'acció social, millorant la qualitat de vida o el benestar social i individual (Martínez, 2011). Cal esmentar que no tots els projectes descrits van dirigits a un col·lectiu en concret, però si són projectes que transversalment poden millorar la situació del col·lectiu al que va dedicat i altres que estan al voltant de les persones afectades, com familiars o cuidadors.

Alguns dels aspectes positius que aporten els projectes analitzats i tenen en comú, podríem dir que són els següents:

- Promouen una vida independent des de casa i una atenció més directa i personalitzada per cobrir les necessitats que sorgeixen.
- Redueixen l'abús de serveis i recursos innecessaris com residències, hospitals o serveis socio-sanitaris.
- Promouen la integració social, educativa i laboral.
- Garanteixen l'accés a les noves tecnologies.
- Han provocat un canvi en el paradigma de l'ensenyament i l'aprenentatge.
- Promouen la comunicació continua entre professionals, usuaris i familiars.
- Milloren l'acollida de nousvinguts.
- Promouen la organització, la coordinació i comunicació entre entitats i persones.
- Promouen el seguiment de casos.
- Promouen la confiança entre professionals, usuaris i familiars.
- Milloren les necessitats socials.
- Poden ajudar a prevenir riscos o problemàtiques socials.
- Promouen la consciència social i comunitària de situacions problemàtiques.
- Promouen la participació de la ciutadania.

En resum, aspectes relacionats amb els objectius de l'acció social, és a dir, que si fem un bon ús de les tecnologies, adaptem aquestes als nostres objectius i preparem a la societat o col·lectiu concret al seu ús, podem aconseguir les experiències d'èxit com s'ha dit en apartats anteriors, i podem afirmar que els projectes analitzats són un exemple adequat (Prats, 2001; Rubio, 2013; Uceda, s.d.; Martínez i Forés, 2012).

Per una banda, cal esmentar que podem observar com els projectes tenen a veure amb les actuacions dels educadors socials. Aquestes es basen en tres categories d'actuacions: les de context, les de mediació, i les de formació i transmissió, que fent una relació general d'aquestes amb els projectes, podem observar com faciliten el seu desenvolupament com a educadors que analitzem les situacions, dissenyem, planifiquem, implementem i avaluem projectes com els descrits en aquest apartat (Asedes, 2007). I per altra banda, també promouen i faciliten el desenvolupament de les competències pròpies dels educadors socials com són les relatives a les capacitats comunicatives, les relacionals, les d'anàlisi i síntesi, les críticoreflexives, i les de selecció i gestió del coneixement i informació, a partir de la creació, desenvolupament, implementació i avaluació de projectes com els que s'han analitzat (Asedes, 2007).

5.3 ANÀLISIS DE LA CONNEXIÓ DELS PROJECTES AMB L'EDUCACIÓ SOCIAL

Cada projecte té una connexió amb l'educació social i els objectius d'aquesta professió. Després d'haver fet un anàlisi més global, a continuació, faré un anàlisi més concret entre la connexió de cada projecte amb la professió.

5.3.1 La Teleassistència i l'Educació Social

La Teleassistència com ja s'ha dit, és un servei que permet promoure una vida més independent i personalitzada, que redueix a la vegada la dependència a altres serveis de gent gran o dependent i permet allargar la vida dins dels domicilis habituals (Sáez, 2012; Leal et al., 2012; Aceros et al., 2012). En relació amb l'educació social, aquesta professió lluita per la inclusió de les persones en la societat, i el projecte permet aquest objectiu, ja que ajuda a mantenir a la persona en la societat i no tancar-la en un recurs, que potser es pot evitar amb l'atenció des del domicili (Asedes, 2007; Aceros et al., 2012).

Aquest tipus de tecnologia, tal com s'ha parlat en apartats anteriors, es pot veure l'origen antigament en una tecnologia que anava dirigida a un context per a un servei totalment diferent, però, avenços tecnològics antics com aquests, si els veiem des d'un punt de vista diferent, han ajudat a facilitar la vida de les persones per cobrir una necessitat, com és la dependència de la gent gran o amb discapacitat en moments de necessitats (Benavent et al., 2010).

Per altra banda, els educadors socials tenen com a funció principal, entre d'altres, de generar xarxes socials, contextos, processos i recursos educatius i socials per possibilitar la promoció social, i construir eines i instruments per millorar els processos educatius (Asedes, 2007). En el cas del projecte de Teleassistència, aquest promou la generació de xarxa social, connectant a la persona al servei i altres recursos, i a més a més, possibilita la promoció social (Ajuntament de Barcelona, s.d., Asedes, 2007). Per un altre cantó, és una eina que millora el procés educatiu que porten a terme els professionals amb el col·lectiu, millorant la comunicació i el seguiment de cada cas (Aceros et al., 2012).

L'assistencialisme és quelcom que sempre ha anat arrelat a la nostra professió, i les TIC han estat un element que ha obert noves portes on fer intervencions i donar un suport més adaptat i proper a les persones que atenem, com en el cas d'aquest projecte, a les persones grans o dependents. També ha ajudat a optimitzar i transformar els serveis per adaptar-nos a la nova realitat dels usuaris i les persones de les societats actuals, facilitant i ajudant a les persones dependents en els moments en els que necessiten la nostra ajuda. Tot i que cal dir també, que les TIC, en el cas d'aquest projecte, permet millorar la organització i la gestió de la informació per aprofitar al màxim els recursos dels serveis que s'ofereixen a aquest col·lectiu de persones al qual va dirigida la Teleassistència, de forma que podem donar una resposta més completa i conjunta, o en xarxa des de els diferent recursos i serveis que poden necessitar (Causà i Rodríguez, 2011).

5.3.2 El Projecte Bit i l'Educació social

El Projecte BIT, per una banda, consisteix en adaptar els elements electrònics a les necessitats i característiques dels usuaris, per facilitar i garantir l'accés del col·lectiu de discapacitat intel·lectual a les noves tecnologies i promoure la integració social, educativa i laboral (Díaz, 2010; Experiencias Socioeducativas, s.d.). Aquests objectius, relacionats amb l'educació social, podríem dir que tenen una relació molt estreta, ja que aquesta professió genera contextos per incorporar a les persones a la societat i promoure la integració social, i educativa i laboral, promovent l'adaptació d'elements a les necessitats i característiques dels usuaris (Asedes, 2007; Sampedro, 2015). I a més, coincideix en el nostre repte com a educadors socials per la inclusió de les noves tecnologies en la societat, que consisteix en facilitar camins per a l'alfabetització adaptant les tecnologies com en el cas d'aquest projecte (Sánchez-Valverde, 2010).

I per altra banda, una de les categories en les que treballen els educadors socials en el seu dia a dia en les pràctiques educatives, és l'actuació en formacions, és a dir formar i transmetre els aprenentatges, cosa que el projecte, promou aquesta formació de docents, familiars i

usuaris en una nova forma d'aprenentatge i comunicació, que dins del marc del projecte, es pot entendre com una eina de treball que facilita l'accés i la comunicació entre tots els agents implicats (Asedes, 2007; Pérez, et al., 2002).

A banda d'això, les noves tecnologies en l'educació social han aportat un nou camí on connectar amb les persones usuàries dels nostres serveis, amb els familiars i les entitats, aspecte que projectes com el Projecte Bit, promociónen aquesta connexió i comunicació, per millorar el treball en xarxa i donar respostes conjuntes, per a una millor intervenció i resultats en els canvis que volem generar. Tot i que, cal destacar que també ha permès reforçar i consolidar els recursos que es dedicaven a aquest col·lectiu per donar visibilitat a la problemàtica i necessitat de donar respostes com aquestes, per a una millor inclusió en la societat, i millorar l'acció continuada a través de la comunicació que permeten les noves tecnologies, trencant les barreres d'espai i temps i optimitzar els recursos dedicats al col·lectiu (Causà i Rodríguez, 2011).

5.3.3 La Refugee Aid App i l'Educació Social

L'aplicació i la pàgina web que ofereix aquest projecte, permeten mantenir una comunicació entre les organitzacions i usuaris, i coordinar i obtenir informació sobre serveis i recursos que s'ofereixen, i fer seguiment dels casos per ajudar al col·lectiu o oferir respostes a mida de les necessitats del col·lectiu (Petronzio, 2017; Martínez, 2017). Una de les possibilitats que genera la incorporació de les noves tecnologies en l'acció social és la facilitat de comunicació entre persones, entitats i altres professionals, aplicacions com aquestes, promociónen la participació i per altra banda, generen nous enllaços socials, nous horitzons i noves eines de comunicació, i també la promoció de la cooperació social (Agudo, 2010).

Per una banda, l'educació social, actua per la mediació, sobretot per promoure la comunicació entre entitats i usuaris, i en aquest projecte, ajuda a facilitar aquesta comunicació (Asedes, 2007; Martínez, 2017). Per una altra banda, l'educador social, també ha de saber assessorar i orientar a les persones a les que atén, i aquesta aplicació, amb l'oferta de serveis i recursos facilita aquesta funció de la professió (Asedes, 2007; Petronzio, 2017).

Cal destacar també, que un educador social ha de tenir la capacitat d'analitzar la realitat i donar respostes a mida, a la vegada que gestiona i coordina projectes o programes, en relació en el cas del projecte, és quelcom que facilita la feina de la professió, ja que la informació que facilita sobre els serveis que es donen, el professional pot gestionar i coordinar els recursos disponibles a mida i on més calguin (Asedes, 2007; Petronzio, 2017).

Així com les noves tecnologies han permès una millor coordinació i col·laboració entre entitats i professionals per donar una millor resposta i completa, on es tenen en compte tots els aspectes que envolten a les persones, també han permès donar aquestes respostes per la facilitat de compartir la informació i tenir accés per a la gestió i seguiment dels casos. Tot i que cal tenir en compte que, també aplicacions com aquestes, milloren la organització i gestió dels recursos i serveis que s'ofereixen, per fer més visibles els recursos i serveis que potser eren desconeguts, i crear noves relacions i connectar xarxes o serveis assistencials adaptats i adequats a les necessitats del col·lectiu al que s'atén, com és en aquest cas el de immigració. Però, val la pena destacar que també permet estar i actuar en molts llocs a la vegada als professionals, permetent així una acció continuada i seguiment dels casos (Causà i Rodríguez, 2011).

5.3.4 El Irisbond i l'Educació Social

Irisbond, és un projecte que dona la possibilitat de desenvolupar-se en societat del col·lectiu de mobilitat reduïda, un dels objectius principals de l'educació social, la potenciació d'adaptar-se en la societat (123emprende, 2019; Sampedro, 2015). Per altra banda, també cal destacar que el projecte adapta les tecnologies a les necessitats i característiques dels usuaris, cosa que en relació a l'educació social, una de les competències més importants és el del anàlisi de la realitat per adaptar les actuacions a cada persona, i gràcies a l'adaptació d'elements tecnològics o la creació de programes com aquest, permet donar aquesta resposta a mida, i donar la possibilitat a l'accés i gestió per al coneixement de les noves tecnologies i el seu ús, que al final es converteix en un dret més per a les persones i un repte a complir com a educadors socials (Asedes, 2007; Garcia, 2016; Serrano, 2010).

Tot i que cal destacar la importància de les conseqüents possibilitats que dona la implantació de projectes com aquest, una integració social i altres contextos de la persona, que fent una mirada des de l'educació social, els professionals amb l'ajuda d'aquests podran implementar metodologies o tècniques per desenvolupar intervencions socioeducatives i aconseguir aquesta integració social (123emprende, 2019; Asedes, 2007).

De manera paral·lela, la incorporació de les noves tecnologies en el món de l'educació social, i tenint en compte aquest projecte, ha permès la creació de noves relacions, nous llaços, i la connexió entre el col·lectiu de diversitat funcional i els professionals, i amb altres xarxes o serveis a mida de les necessitats dels usuaris. I a més, permet la optimització de recursos dedicats, gràcies a la possibilitat que dona Internet, entre d'altres elements, de estar i poder actuar des de llocs ben diversos a la vegada, i poder mantenir la connexió i acció continuada amb el col·lectiu per seguir intervenint (Causà i Rodríguez, 2011).

5.3.5 El Misty II i l'Educació Social

Aquest projecte, facilita la vida a les persones grans o dependents des de l'habitatge, allargant l'estància i millorant l'atenció, fet que comporta una atenció més personalitzada i directe en cas d'emergència (Ajuntament de Barcelona, s.d.; ISocial, s.d.). Fent una relació amb l'educació social, els professionals han de promoure i facilitar les xarxes socials i la inclusió en les societats, que incloent aquesta eina com a mètode de treball amb col·lectius com aquest ajuden a promocionar aspectes com aquests (Asedes, 2007).

Per altra banda, l'educador social, ha de saber reconèixer elements que puguin promocionar el benestar i la qualitat de vida de les persones, que incloent un projecte com aquest en les persones grans o dependents a més de millorar el benestar, també facilita la comunicació i poder oferir un servei personalitzat (Asedes, 2007; ISocial s.d.).

Cal insistir en que l'assistencialisme és quelcom arrelat en la nostra professió, tal com s'ha esmentat en alguns apartats anteriors. Aquest, s'ha vist afectat per la incorporació de les noves tecnologies, oferint noves formes d'oferir l'assistència, i obrint nous horitzons en les formes d'intervenir i donar suport des de diferents llocs, i adaptat i essent més propers a les persones, a més d'optimitzar els recursos dels serveis que s'ofereixen a aquest tipus de col·lectius. La gent gran i dependent, demanden una atenció molt centrada i personalitzada, marcada principalment per l'assistencialisme, tal com s'ha dit, però aquest es pot veure des de punts de vista molt diferents, com és el cas del projecte, que ofereix una ajuda en les activitats de la vida diària, o connexió amb professionals, familiars o d'altres, que faciliten la feina als propis usuaris i a totes aquelles persones que els envolten. També cal destacar, que el robot gestiona i emmagatzema informació, fet que permet compartir amb els professionals per mantenir una connexió, acció i intervenció continuada per seguir els casos, i gestió d'aquests de forma conjunta i en xarxa (Causà i Rodríguez, 2011).

5.3.6 El My Gov Social i l'Educació Social

Aquest és un projecte que ofereix recomanacions als usuaris personalitzades, permetent donar eines per evitar o detectar necessitats socials precoçment (SomGranollers, 2018). Pel que fa a la relació en l'educació social, per una banda, aquesta tecnologia permet a l'educador portar a terme assessoraments i orientacions als usuaris per prevenir de riscos, i és una forma de construir una eina per millorar el procés d'intervenció en els usuaris de forma més personalitzada i propera (Asedes, 2007).

Per altra banda, el estudi previ i anàlisis de la base de dades, en la detecció de necessitats socials o problemàtiques, ajuda a conèixer els territoris, fet que en relació a l'educació social, aquesta tecnologia facilita la capacitat per detectar les necessitats d'un context determinat, poder analitzar els contextos i les realitats que poden sorgir, i així poder actuar i prevenir riscos que generin més necessitats o problemàtiques socials (ISocial, s.d.; Generalitat de Catalunya, s.d.). I en aquest mateix sentit, hauríem de tenir en compte, que una de les aportacions i beneficis que aporten les TIC en l'educació social, és l'accés a la informació, el processament de dades, generació de canals de comunicació immediata, un gran emmagatzematge d'informació, i l'automatització de tasques, aspectes que amb bases de dades com les del projecte, faciliten les tasques i demés possibilitats anomenades anteriorment (Marqués, 2008).

Tanmateix, les TIC també permeten la coordinació, interacció i retroalimentació entre serveis, entitats, professionals i recursos per millorar l'atenció en la intervenció, i connectar als agents d'acció, com és en aquest cas als usuaris amb els serveis socials i públics, i enfortir el treball i resposta conjunta i en xarxa. A la vegada que dona visibilitat i dona a conèixer serveis que potser eren desconeguts, i que donen la resposta adequada a les necessitats socials sorgides (Causà i Rodríguez, 2011).

5.3.7 El Arrels Localitzador i l'Educació social

Arrels Localitzador és una aplicació que quantifica i situa a les persones que dormen al carrer, a partir de la participació de la ciutadania (Arrels Fundació, s.d.). Aquest projecte, facilita la feina dels educadors socials, ja que amb la participació de la ciutadania els permet fer un anàlisis del context i la realitat del col·lectiu del sensellarisme dins les ciutats sense perdre un temps que potser es dedicaria en la recerca de gent des del carrer (Asedes, 2007).

Per un altre cantó, aquesta aplicació promou la dinamització social, a través de la participació social de la ciutadania, potencia les relacions de grups socials, individus i institucions, i facilita la detecció de necessitats o casos en contextos o llocs determinats, per posar en marxa plans o intervencions allà on més es necessiti (Asedes, 2007; Arrels Fundació, s.d.). Aspectes que gràcies a la incorporació de les noves tecnologies, i adaptacions a projectes com aquest permet la participació ciutadana i la gestió de dades per arribar a una major part de la societat i les seves demandes o necessitats (Rojo i Capdevila, 2010).

Així doncs, les TIC en projectes com aquest, per una banda, permet la millora en la gestió i coneixement de la informació que facilita la ciutadania, per a una optimització de recursos i intervencions, i per altra banda, permet crear noves relacions i connectar xarxes d'individus amb els serveis assistencials, reforçant i visibilitzant els recursos que existeixen, promovent

la interacció entre ciutadans i la seva capacitat per formar xarxes per a la mobilització social participativa, i el reforç de vincles o llaços dels ciutadans. A més a més, cal destacar que aquest projecte, permet estar i actuar en diferents llocs a la vegada, i conèixer i descobrir nous llocs on cal una coordinació per donar respostes a allà on es desconeixia la necessitat o problemàtica social (Causà i Rodríguez, 2011).

5.3.8 La Sensorització d'habitatges i l'Educació Social

La sensorització d'habitatges permet promoure l'eficiència energètica, detectar problemàtiques socials en els habitatges socials, i millorar la qualitat de vida dins d'aquests (ISocial, s.d.; Cellnex, 2019). Des del punt de vista de l'educador social, aquest projecte, els permet analitzar la realitat en la que es viu en un context determinat per anticipar-se a les necessitats socials que puguin sorgir, i a més a més, els permet dissenyar i implementar programes a mida de les característiques o necessitats dels usuaris (Asedes, 2007).

Per altra banda, el fet de millorar la eficiència energètica i optimitzar recursos, i poder tenir un registre dels elements que s'estudien dins dels habitatges socials, els permet tenir una comunicació més propera per assessorar i orientar als usuaris, supervisar el servei de forma continuada, i promoure xarxes de comunicació entre individus i institucions, funcions principals de la professió de l'educació social (ISocial, s.d.; M4Social, s.d.; Asedes, 2007). A més de, observar-se beneficis en el processament de dades, emmagatzematge de la informació, facilitar l'accés a la informació i automatització de tasques, beneficis relacionats amb la incorporació de les noves tecnologies en l'educació social (Marqués, 2008).

Al mateix temps, cal destacar que les noves tecnologies en l'educació social, i en el cas de projectes com aquest, es pot veure com els beneficis en la gestió i la organització de la informació que facilita el projecte, millora la intervenció i aprofita al màxim els recursos que s'ofereixen, per donar una resposta més completa i adaptada a allò que es detecta com a necessitat. I és per això, que la coordinació i col·laboració entre diferents professionals i entitats i usuaris del servei es veu molt més facilitada, gràcies a la facilitat que ofereix elements com el Internet entre d'altres, en la connexió per a la gestió i resolució de conflictes i necessitats que sorgeixen en col·lectius com aquest, exclosos o que es podrien trobar en els límits de l'exclusió (Causà i Rodríguez, 2011).

5.3.9 El B-resol i l'Educació Social

El projecte B-resol és una forma de denunciar problemes socials com el bulling, cyberbulling, o altres propis sobretot de l'etapa adolescent. Aquestes problemàtiques solen ser amagades

per la por o altres, però amb aquesta aplicació, que manté la privacitat, i pot denunciar la persona afectada o que ho hagin vist, ajuda a poder detectar problemes o conflictes i solucionar-los (B-resol, s.d.; Farrés, 2018). Fent una relació amb l'educació social, aquest projecte permet assessorar i orientar més fàcilment al professorat dels centres i als usuaris que són testimonis o víctimes dels problemes, a més de promocionar la formació en aquest tipus de conflictes socials (Asedes, 2007; Vilardell, 2019).

Per altra banda, el projecte, promou la comunicació entre individus i institucions, és una eina que enriqueix i millora el procés d'intervenció en necessitats o problemes socials, permet la mediació, permet detectar les necessitats d'un determinat context i analitzar la realitat de la situació, i mantenir un seguiment del cas, a més de promoure la participació, aspectes que tenen a veure amb les competències d'un educador social, i faciliten el seu desenvolupament professional (Asedes, 2007).

En aquest cas, el projecte és una forma de mantenir la connexió entre persones afectades i professionals per a l'acció continua, i la facilitat per connectar xarxes o individus als serveis adequats a les necessitats que demanden. Com també, reforçar o crear vincles per a la millora en la intervenció del treball conjunt i en xarxa, i promoció de la participació per a conèixer les realitats amagades, crear ajuda mútua i interactivitat entre persones afectades per conflictes socials com aquest, i donar visibilitat a la importància d'aquest, que no deixa de ser una realitat on cal donar resposta (Causà i Rodríguez, 2011).

5.3.10 El Minuts i l'Educació Social

Aquest projecte permet donar resposta a necessitats que sorgeixen al voltant de les societats, donant valor al temps que es dedica, promocionant altres activitats a canvi de l'ajuda que s'ofereix, i fer visibles les necessitats que hi ha a la societat (Projecte Minuts, s.d.). Aquest, vist des d'una mirada de l'educador social, en relació a les competències pròpies de la professió, permet donar valor social a les activitats que s'ofereixen, promoció la participació social dels ciutadans, facilita la creació i promoció de xarxes socials i relacions entre individus, permet detectar necessitats i intervenir analitzant la realitat, i fomenta la gestió de intervencions per solucionar les necessitats a través de la participació dels ciutadans (Asedes, 2007).

D'altra banda, el projecte facilita la gestió i seguiment dels serveis que s'ofereixen, i permet crear xarxes entre els individus i entitats o altres per a donar la resposta adient a les necessitats, a més de fer visible i conèixer la realitat i situació de contextos determinats (Asedes, 2007). I per un altre canto, permet teixir xarxes socials i comunitàries a través de les

noves tecnologies, per crear societats més connectades, i on l'ajuda mútua i la participació de la ciutadania es veuen promocionades (Rojo i Capdevila, 2010).

Així mateix, les xarxes comunitàries d'intervenció social, també generen la connexió i el compartir coneixements i recursos, que ajuden a donar resposta i crear capacitats d'acció continuada i de forma personalitzada, per la connexió i la relació de llaços que es creen, i a més donar visibilitat i valor a l'activitat professional que es pot generar al voltant de la autogestió entre la ciutadania, de la resolució de necessitats sorgides, al voltant de les noves realitats que es generen i sorgeixen, en les societats actuals (Causà i Rodríguez, 2011).

5.3.11 La ConfinApp i l'Educació Social

Aquest projecte ha estat creat per gestionar el confinament i la sortida d'aquest, detectant necessitats, resolent dubtes, entre d'altres aspectes que treballa l'aplicació (Betevé, 2020). Fent una mirada en l'educador social, aquest té com a funció principal el anàlisi de situacions, disseny, planificació, implementació i avaluació de projectes socioeducatius per donar resposta a les necessitats dels individus o problemes socials que puguin sorgir (Asedes, 2007). En aquest sentit el projecte, gràcies a la participació de la ciutadania, els professionals poden detectar i estudiar les situacions, per dissenyar, planificar i implementar projectes a mida per donar resposta a les necessitats sorgides durant aquest període excepcional que estem passant (Generalitat de Catalunya, 2020; Asedes, 2007).

Per un altre cantó, entre les competències principals dels educadors socials i la relació amb el projecte, podríem dir que facilita el compliment d'algunes com: l'assessorament i orientació en cas de dubtes o necessitats, fomentar la participació social, creació i promoció de xarxes entre individus i institucions, implementar processos de dinamització social, detecció de necessitats i anàlisis de la realitat en determinats contextos, desenvolupar i implementar projectes per donar respostes adients, supervisar els serveis que s'ofereixen i fer seguiment dels casos, a més de fer difusió de projectes o altres per donar resposta a les necessitats o problemes que poden sorgir durant l'etapa del confinament i postconfinament (Asedes, 2007; Generalitat de Catalunya, 2020).

Convé destacar que les TIC, poden generar respostes molt ràpides en les necessitats socials que poden sorgir, gràcies a la facilitat de ser, estar i actuar en molts llocs alhora, i en contextos molt variats, també connectant xarxes o persones per donar respostes adequades i serveis o recursos a mida de forma conjunta i treballant en xarxa, dins i en les societats. A més, el fet de tenir una eina que permet la gestió i organització de la informació, ha fet millorar la qualitat dels serveis a oferir, i fer visibles els recursos que ja existien i que potser eren desconeguts, i

donar respostes a necessitats quotidianes, que també eren amagades pel desconeixement d'aquests recursos, que poden solucionar els conflictes que han anat sorgint a mida que s'ha anat avançant en el període en el que ens hem trobat immersos, quasi bé per sorpresa (Causà i Rodríguez, 2011).

5.4 L'ACTIVISME A TRAVÉS DE LES XARXES SOCIALS

Les noves tecnologies també han significat per a la societat una nova forma de connectar a persones, sense tenir en compte l'espai o el temps, el que ha portat a generar un lloc on es pot generar reflexió, discussió... entre moltes persones i en llocs ben diversos. És per això que considero important donar rellevància a aquest tema i un apartat. On principalment explicaré en que consisteix l'activisme, i la importància que aquest comporta per conèixer les noves realitats, on potser abans s'amagaven, o on es generen canvis on abans no es podien arribar.

Les noves tecnologies generen noves formes de sociabilitat i convivència, entre altres aspectes, com les noves estructures socials o comunicatives, afectant en conseqüència a tots els contextos i àmbits de les persones, com el treball, el personal, el social... (Rodríguez, 2010) creant nous espais de comunicació on *“la virtualitat, la interactivitat, la connexió i la velocitat passen a ser característiques definidores d'aquests espais i de les formes d'organització i relació que hi ha.”* (Causà i Rodríguez, 2011, p.262)

Un dels aspectes que ha generat aquesta nova forma de comunicació i convivència, són les plataformes d'acció, que promouen la creació d'iniciatives ciutadanes per l'acció social i col·lectives, per fer front a problemàtiques socials determinades i que potser eren amagades (Rodríguez, 2010; Causà i Rodríguez, 2011). Però hi ha un context, especialment rellevant en aquest tema connectat amb el social, que pren especial importància quan es tracta de comunicació i activisme a través de les xarxes tecnològiques i socials, el polític. Es pot entendre com activisme en les xarxes socials o política en xarxa a allò on es:

Dibuixen les pràctiques d'activisme polític contemporànies que es caracteritzen per connectar i establir continuïtats i interdependències entre tecnologies, contextos, moments, idees, afectes i actors molt diversos. És aquesta xarxa la que en última instància actua, la que es comporta com un actor, i la que per tant mobilitza, reordena i executa accions, identitats i formes de veure el món (Rodríguez, 2010, p. 25).

El que en altres paraules podríem entendre, que és la tecnologia la que connecta i estableix comunicacions per generar aquest activisme en les xarxes socials. Els elements tecnològics com els dispositius mòbils, els ordinadors... porten a un potencial per coordinar, convocar i

mobilitzar a la ciutadania, per una lluita en allò comú, i contribueix a donar forma a allò que anomenem moviments socials. Aquests, gràcies a les noves tecnologies, donen la possibilitat de ser nous dispositius comunicatius, i són útils per promocionar la generació de noves polítiques i moviments socials (Rodríguez, 2010).

Tot i ser, els elements tecnològics quelcom nou i actual, fa temps que s'estudia el potencial de les capacitats de les tecnologies comunicatives, i cada cop són més les entitats, organitzacions i grups de persones, que a través dels elements tecnològics les utilitzen per generar protestes, moviments socials o mobilitzacions polítiques. Però, cal tenir en compte que anys enrere, elements com la ràdio, la televisió, o els mitjans de comunicació i audiovisuals, que també tenien un paper com l'actual amb els dispositius mòbils o altres elements més nous, es tenien en compte com a elements comunicatius per organitzar i mobilitzar a la gent, que a la vegada, es podien associar a l'acció social per a la generació de moviments socials (Rodríguez, 2010).

Cal entendre que avui dia els elements tecnològics porten al seu ús, a una nova forma i estil de dinàmica que adapten les mobilitzacions polítiques actuals, i es construeixen noves formes de cooperació, de dinàmiques, d'agrupació, entre d'altres. Tot i que calen tecnologies que facilitin la comunicació, siguin flexibles i ràpides, a la vegada que generin persones per actuar, pensar i reflexionar conjuntament, i generar tecnologies on no només s'emmagatzemi i distribueixi la informació, sinó que permeti mobilitzar efectes per a les mobilitzacions socials i polítiques. En aquest mateix sentit, Internet genera una plataforma on es poden trobar una multiplicitat de coses incalculable, però també dona la possibilitat de compartir experiències, informacions i d'altres, que permeten establir fluxos d'intercanvi i comunicació continus, comportant la creació de l'acció col·lectiva i innovadora. Encara que, cal tenir present, que el joc afectiu que generen aquestes tecnologies, també potser un joc polític per generar altres debats crítics com les relacions, conflictes socials, lluita de valors... pel poder de la comunicació que ostenta aquesta tecnologia. És per això, que hem de saber que vivim en un temps de canvi constant i intermitent, un període on no arribem a comprendre del tot el que succeeix, per la dificultat de veure amb claredat cap a on anem, i cal treballar per adaptar-nos i comprendre, i treballar dins de les tecnologies per generar aquest moviments socials i mobilitzacions, per donar veu a allò que es demanda des de la ciutadania (Rodríguez, 2010).

Pel que fa a la relació amb l'acció i l'educació social, l'activisme en les xarxes socials porta a la promoció de la participació ciutadana, un dels aspectes fonamentals en les funcions d'un educador social, el qual ha de promoure i facilitar la connexió entre xarxes d'individus, col·lectius o institucions. I per altra banda, una de les moltes altres funcions dels educadors socials, també és formar i transferir els coneixements per a que les persones coneguin i

s'adaptin a les noves realitats, que relacionat amb l'activisme, cal que com a professionals ensenyem i acompanyem a les persones per promoure aquest tipus d'activisme, ja que ajuda a mobilitzar, entendre, reflexionar i retrobar-se amb idees molt complexes, però a la vegada connectades que poden guanyar força si s'uneixen per una lluita conjunta (Asedes, 2007).

6 ANÀLISIS I DISCUSSIÓ

Arribats a aquest punt del treball, i després d'haver fet tota la recerca d'informació i el anàlisis dels projectes, és en aquest punt on faré un anàlisi de tot allò recollit al llarg del treball, repartit en tres punts que considero principals: l'impacte que han generat les noves tecnologies en l'educació social, els canvis que han generat en la professió, i els beneficis i contres d'aquestes en la professió.

6.1 IMPACTE DE LES NOVES TECNOLOGIES EN L'EDUCACIÓ SOCIAL

L'evolució de les noves tecnologies esta clar que és constant i esta en processos de canvi constants i intermitents, i de la mateixa forma que afecta en la societat també afecta en les professions, i més encara, considero que en l'educació social, en l'acció social i les professions del món social.

Per una banda, tal com s'ha dit anteriorment, les noves tecnologies són una nova realitat en la societat, que ha provocat una nova forma de viure dins d'aquestes, i canvis en tots els àmbits en els que vivim en el dia a dia (Vayreda i Domènech, 2007). En l'educació social no és menys, aquesta necessita una nova forma de veure la professió i com es desenvolupa en la societat, i hem de ser conscients que les noves tecnologies estan en la societat i ens cal incloure-les com una nova eina de treball (Boó et al., 2010). Aquesta nova eina de treball, només podrà entendre's com a tal, si fem un canvi en la forma de veure-les, mirant les possibilitats que poden generar, si les adaptem als nostres objectius i fent que estiguin al nostre servei i no nosaltres al servei d'aquestes (Martínez i Forés, 2012; Prats, 2001). A més, hem de generar capacitats en les persones que atenem per a generar bons usos de les tecnologies i maneig de formes responsables i així prevenir els riscos negatius (Equipo EducaBlog, 2017; Uceda, s.d.).

Per altra banda, la incorporació d'aquestes en el dia a dia dels professionals socials, i l'adaptació als objectius i intervencions educatives, s'ha pogut demostrar que han generat millores i facilitats en el benestar i qualitat de vida de tots aquells col·lectius als quals es dirigeixen les tecnologies adaptades a través de projectes o programes (Martínez, 2011).

Però quin és l'impacte que s'ha generat al voltant de l'educació social per la incorporació de les TIC? Doncs, podríem dir que gràcies a aquestes podem arribar a allà on no s'arribava, fent visibles realitats que potser eren amagades; generar facilitats i accessibilitat a col·lectius que es trobaven fora de la roda de l'evolució tecnològica a través de intervencions que compten

amb les noves tecnologies; o també han generat una nova forma de veure la professió, canviant les formes d'intervenció, generant un nou àmbit de formació, i creant espais de comunicació i col·laboració entre professionals (Boó et al., 2010; Ruiz et al., 2018; Martínez i Fores, 2012). Per tant, podríem concloure que l'impacte de les noves tecnologies en l'educació social, i també en una visió més general de l'acció social i les professions que formen part d'aquest sector, ha estat en la forma de veure aquestes com una eina de treball més, i en la forma en que els professionals intervenen. Ja que suposen la desaparició de barreres d'espai o temps entre professionals, usuaris i entitats, i adaptant aquestes als nostres objectius d'intervenció generen possibilitats com la millora de la qualitat i el benestar dels col·lectius als que atenem (Paredes i Vásquez, 2018; Martínez, 2011).

6.2 CANVIS DE L'EDUCACIÓ SOCIAL AMB LES NOVES TECNOLOGIES

Pel que fa als canvis en l'educació social per la incorporació de les noves tecnologies en el dia a dia, han estat molts. Entre ells, podríem destacar els següents:

- La forma d'intervenir o analitzar la realitat: les noves tecnologies són part de la societat, existeix una nova forma de viure, i l'educador social treballa per aquesta, per tant la forma de desenvolupar la seva professió canvia, i el anàlisi de les realitats noves també (Martínez i Forés, 2012).
- La forma en que es desenvolupa la tasca professional: les noves tecnologies es poden convertir en una eina de treball per sistematitzar la informació, elaborar bases de dades, facilitar la creació i ordre de documentació... (Boó et al., 2010)
- Un canvi de paradigma en la forma de veure la professió: cal integrar les noves tecnologies en la professió, com a eina de suport en el nostre treball, adaptant-les als objectius que ens puguem plantejar en intervencions educatives... (Martínez i Forés, 2012)
- Un instrument que serveix per desenvolupar-nos professionalment i crear una formació continua: creant i promocionant la col·laboració, la comunicació i la participació en xarxes de professionals o entre entitats i professionals (Paredes i Vásquez, 2018)
- Un nou plantejament en la formació de professionals per l'adquisició de competències digitals i alfabetització digital: canviant la formació i afegint l'adquisició de coneixements, habilitats i actituds per ser funcionals en entorns digitals (Sampedro, 2015; INTEF, citat a Hipólito et al., 2017).
- La forma de veure les noves tecnologies com una eina més de treball: generant i promovent iniciatives socials i projectes que tinguin en compte les noves tecnologies

per donar resposta a necessitats o problemes socials, creant les experiències d'èxit (Martínez i Forés, 2012).

Tot i que, els canvis han estat molts, tant en la forma de treballar internament en la professió, també en la forma d'intervenir, i la forma de veure la professió, encara queden canvis que realitzar, per dir que hi ha hagut una integració de les noves tecnologies en la educació social real. Per una banda, cal que empreses socials i tecnològiques i governs participin per la integració i participació conjunta, i per un altra, cal seguir treballant en la formació continua des de que comença una formació com a educadors socials, fins al final de la nostra vida professional (Leal, 2015).

6.3 BENEFICIS I CONTRES DE LES NOVES TECNOLOGIES EN L'EDUCACIÓ SOCIAL

Tot i veure que els beneficis són molts, també cal remarcar que hi ha contres. Un d'aquests, i que potser és el més important, és el naixement del concepte de fractura digital. La societat avança i s'adapta a les noves realitats i situacions, però a vegades aquestes són tant complexes que hi ha gent que es queda enrere siguin quines siguin les seves capacitats (Paredes i Vásquez, 2018). És per això també que l'educació social pren gran rellevància en aquest concepte, el qual a la vegada es converteix en un repte per a la professió, ja que el concepte de fractura digital està directament relacionat amb el concepte d'exclusió social (Pérez, 2008).

A banda d'això, els beneficis que han generat les noves tecnologies en l'educació social són molts, els quals s'anomenen al llarg del treball, però vull donar especial rellevància als següents (Hipólito et al., 2017; Martínez i Forés, 2012; Marquès, 2008; Boó et al., 2010):

- Ajuden a dissenyar accions socioeducatives de forma més eficient i eficaç.
- Poden generar processos de canvi.
- Milloren els resultats en les intervencions.
- Apoderen a les persones davant l'ús de les tecnologies i augmenta l'accessibilitat.
- Promocionen la xarxa social i la participació en la societat.
- Donen visibilitat a realitats que potser eren amagades.

Tot i així, cal recordar, que un dels grans beneficis és la creació de projectes o iniciatives socials que es converteixen en experiències d'èxit, i que tenen en compte la tecnologia com a eina de treball per donar valor a l'acció social. Aquestes afavoreixen i faciliten l'aprenentatge i motivació dels usuaris, poden ajudar a endarrerir les institucionalitzacions, poden augmentar

l'accessibilitat a les noves tecnologies, i empoderen a les persones que en fan ús d'aquestes ((Martínez i Forés, 2012; Paredes i Vásquez, 2018; Ruiz, et al., 2018).

7 CONCLUSIONS

En el següent apartat, i ja l'últim del treball, faré la reflexió i les conclusions del treball de final de grau fent referència a la valoració personal de la incorporació de les noves tecnologies en l'educació social, i a les línies de futur i propostes que crec importants tenir en compte per al desenvolupament de la professió amb les noves tecnologies com una eina més de treball en el dia a dia. I també dedicaré una part a les conclusions en relació als objectius plantejats en al inici del treball, i del treball final de grau en general.

7.1 VALORACIÓ PERSONAL DE LA INCORPORACIÓ DE LES NOVES TECNOLOGIES EN LA PROFESSIÓ

Les noves tecnologies no signifiquen només una eina de treball en àmbits professionals, o una forma de comunicar-nos en la societat, és un element que, a més a més, per un cantó ens pot facilitar la nostra vida diària en un context més personal o d'oci, i per l'altre cantó, pot facilitar les tasques professionals diàries de professions com l'educació social o altres professions de molts sectors variats. Les noves tecnologies són un element, que podríem considerar nou, fa relativament pocs anys que van arribar a les societats més avançades, i tot i que van generar un gran impacte i canvis en l'estructura o formes de fer en societat, és cert que l'adaptació no ha estat complerta, ja que hi ha persones que segueixen estant excloses, o que no ha hagut una adaptació completa en molts sectors professionals. Aquestes tecnologies han permès avançar en molts aspectes, com els que hem vist al llarg del treball, i han fet canviar la forma de viure, convertint-se fins i tot en un element imprescindible per viure en societat, però encara queda una adaptació i evolució que vagi al costat de les noves tecnologies.

En el cas de l'educació social, aquesta treballa per la inclusió de les persones en la societat, i el fet de incorporar les noves tecnologies en la societat, ha comportat que la professió també canviï incorporant-la com una nova eina. Aquesta incorporació en la professió, una dels aspectes a destacar, és que ha permès donar una resposta molt més àmplia a les necessitats o problemes que poden sorgir en les societats, de forma que amb l'ajuda d'aquesta eina permet cobrir a un volum molt més gran de les demandes. Ja que aquestes han permès trencar barreres d'espai o temps, per poder connectar o conèixer realitats que potser eren amagades. I per una altra banda, la promoció de la participació de la ciutadania, que gràcies a les noves tecnologies es pot promoure molt més fàcilment, fa que els educadors socials o professionals del sector social puguin conèixer les realitats des dels despatxos sense perdre

el llarg temps que es dedicava abans en la recerca de les problemàtiques o conflictes o situacions vulnerables a peu de carrer, dins de les ciutats, barris o contextos determinats. Tot i que no s'ha d'abandonar la feina de carrer, ja que segueix sent una tasca de gran valor en el món social, però, en aquest sentit, caldrà treballar per l'equilibri entre l'ús de les noves tecnologies per el desenvolupament de les tasques de la professió, i el desenvolupament d'aquestes de la manera tradicional sense l'ús de les noves tecnologies.

Cal recordar que aquesta incorporació de les noves tecnologies en les professions del sector social, han de passar per un canvi de paradigma i estructura de l'ensenyament i aprenentatge d'aquestes, ja que no pot haver una incorporació d'una eina sinó aprenem i ens formem en el bon funcionament i ús responsable d'aquesta. I és per això, que cal reformular les formacions, des de l'inici des de ben petits en les escoles, afegint l'alfabetització i les competències digitals en els programes educatius dels centres, i promocionant la formació contínua al llarg de la vida laboral i continua en la vida, també personal, que és un dels aspectes que ens permetrà accedir i fer un ús correcte i responsable de les tecnologies. Només fent aquest canvi de paradigma i ampliant les formacions, aconseguirem incloure-la com una eina més, i entendre concretament en l'educació i l'acció social, context en el que he estudiat i m'he centrat en el desenvolupament d'aquest treball, que és el que significa per a la professió, i el més important, transmetre els coneixements a la societat, per a que aquesta faci un bon ús i responsable de les noves tecnologies.

També, per una banda, cal esmentar, que la incorporació de les noves tecnologies en l'educació social, ha permès veure la professió des d'un altre punt de vista, sobretot pel que fa al desenvolupament de les tasques pròpies d'aquesta professió. El fet de tenir una eina que permet tenir accés a les dades des de qualsevol element tecnològic, també, tenir facilitats per la comunicació amb els usuaris o altres professionals o entitats, i tenir elements o tècniques que faciliten la organització de les dades dins els elements tecnològics com els ordinadors, ajuda a facilitar l'estudi o anàlisis dels casos, fer els seguiments, i intervenir d'una forma més àmplia en tots els àmbits de la persona i més personalitzada. I per una altra banda, aquesta eina, permet mantenir col·laboracions i cooperacions entre els professionals de l'educació social i altres professions, fet que implica una millor gestió del seguiment dels casos o atendre d'una forma més completa a les persones que són usuàries dels nostres serveis.

Considero que, també cal destacar que la integració de les noves tecnologies en el sector social, ha ajudat a desenvolupar les professions socials i que aquestes es coneguin més en les societats. I per una altra banda, ha permès millorar la qualitat i benestar de les persones a les quals atenem, a partir de l'aliança que s'ha creat entre el món tecnològic i social, desenvolupant projectes o iniciatives socials tecnològiques. Aquests, han sigut una part

fonamental del que ha significat la incorporació de les noves tecnologies en el sector social, ja que gràcies a aquestes, com hem pogut veure al llarg del treball, permeten entre d'altres aspectes, atendre de forma més personalitzada i propera, i promocionar la integració social sobretot en l'àmbit tecnològic, de més persones independentment de les seves capacitats. Aquests projectes, que es converteixen en experiències d'èxit, per la utilitat que donen a les persones, són i seran una de les claus més importants per entendre la connexió entre l'educació social i les noves tecnologies. I és que projectes, com els que he analitzat en el treball, faciliten la feina als professionals, i per altra banda, promocionen l'autonomia de les persones, ja que aquests projectes la principal funció i objectiu que tenen és l'empoderament de les persones.

7.2 LÍNIES DE FUTUR I PROPOSTES AMB LES NOVES TECNOLOGIES COM A EINA DE TREBALL

Pel que fa a les línies de futur i propostes a tenir en compte a partir d'ara i en un futur sobre les tecnologies dins de les professions socials, considero que les més importants són les següents:

- La formació: cal reformular les formacions, no només en l'àmbit laboral, sinó des d'estudis infantils fins als universitaris. Cal formar a la societat per generar persones amb capacitats de reflexió i crítiques, sobretot en l'ús de les tecnologies, per treure el millor i els avantatges del que significa fer-les servir en tots els contextos de la vida de les persones. També cal promoure la formació al llarg de tota la vida, ja que l'accés a aquestes noves tecnologies ens permet estar al dia i actualitzar-nos, i en relació a l'educació social, és una de les formacions que indirectament demana actualitzar-nos, i cal aprofitar el que ens donen aquestes eines al màxim.
- El canvi de paradigma o visió: cal fer un canvi de paradigma i de visió de les professions socials, sobretot per integrar les noves tecnologies com a eina de treball. S'ha d'afegir una visió tecnològica, afegint també les competències digitals, per tenir els coneixements necessaris i poder desenvolupar les nostres tasques professionals en una societat que evoluciona amb les noves tecnologies al costat, i poder així, transmetre els nostres coneixements. Tot i que encara és un sector endarrerit tecnològicament, això pot canviar, si promocionem la col·laboració i participació dels sectors tecnològics i socials amb professionals de ambdós sectors treballant junts. I també podem canviar la visió, si entenem que les noves tecnologies són una eina que ha d'estar al nostre servei i no nosaltres al seu servei, i que per poder crear o generar canvis afegint-les com una eina més de treball, hem de pensar abans d'aplicar,

adaptant les tecnologies als objectius per donar una resposta millor, i generar projectes o iniciatives socials que es converteixin en experiències d'èxit.

- La fractura digital: aquest concepte fa referència a les dificultats d'alguns col·lectius a accedir a les noves tecnologies per les capacitats de les persones, ja siguin econòmiques, socials o per les necessitats especials que necessiten. L'educació social treballa per la integració en la societat de les persones que es troben amb dificultats, i un dels aspectes amb els que ens trobem avui dia de persones amb exclusió social, és la dificultat d'accés a les noves tecnologies. Tot i que considero que no hauria de ser un objectiu imprescindible en la nostra intervenció, sí que ha de ser un punt important a treballar. I per altra banda, hem de seguir lluitant per millorar l'accessibilitat, ja sigui promocionant polítiques públiques que garanteixin l'accés, o ajudant a adaptar els elements a les necessitats especials de cada persona.

Tot i que caldria tenir en compte molts més aspectes, considero que els més importants són aquests, ja que estan relacionats entre si, i són els que indirectament ajudaran a millorar d'altres. Cal tenir en compte que la societat evoluciona constantment, sobretot pel que fa a la relació amb les noves tecnologies, i mai deixarem d'estar al dia o actualitzats. Cal seguir estudiant l'evolució i adaptar-nos a la societat, ja que al cap i a la fi la nostra professió lluita per la integració en societat de persones que es troben excloses, i treballem per a elles. Fet que implica que la nostra formació canviï, la visió de la professió també, i que seguim lluitant per una eliminació del concepte de fractura digital.

7.3 CONCLUSIONS EN RELACIÓ ALS OBJECTIUS

El treball ha estat seguint una línia per poder donar resposta als objectius plantejats. Aquest objectius d'una manera o altre s'han anat seguint al llarg del treball, i a continuació faré una menció d'aquests a la vegada que relaciono les conclusions amb cada un.

Analitzar l'impacte de les noves tecnologies en l'educació social.

La incorporació de les noves tecnologies en l'educació social, han generat un impacte molt gran i important, sobretot en la forma de treballar, tant pel que fa a la informatització de les tasques més administratives, com en la intervenció directa amb les persones a les quals atenem, i arribant fins i tot en la forma de comunicació.

Per una banda, han ajudat a informatitzar tasques, a organitzar de forma electrònica els documents, ha facilitat la creació de documents amb protocols estandarditzats, l'accés a documentació o informació... en resum, tasques que antigament potser, se li dedicava un

temps més llarg, i que gràcies a aquesta nova eina, facilita el desenvolupament, l'organització i l'accés a documentació o informació, per a fer un seguiment o creació de nous casos amb més facilitat.

Per altra banda, la intervenció amb les persones també s'ha pogut veure afectada. Per exemple, per la creació de projectes socials com els analitzats al llarg del treball, que han permès facilitar l'accés a nous llocs on abans no es podien arribar, o augmentar aquesta accessibilitat en aquelles persones que potser per les seves capacitats eren excloses de l'accés a les noves tecnologies. També, en altres casos, per ajudar a connectar entitats i persones de forma més ràpida, i millorar l'atenció personalitzada o més propera i connectada instantàniament i constantment en el cas de necessitar qualsevol cosa o ajuda.

I en últim terme, la comunicació. Aquesta eina ha permès mantenir comunicacions trencant les barreres d'espai i temps, tant per a les entitats, professionals com usuaris dels nostres serveis. La comunicació és quelcom molt important en la nostra professió, per arribar a tots els contextos de les persones les quals demanden el nostre servei, i aquesta eina facilita la connexió entre entitats i professionals, entre professionals de diferents àmbits, i entre professionals i usuaris, per treballar des de la cooperació i col·laboració, per donar respostes a mida, i arribar tots els àmbits de les persones de forma conjunta.

Estudiar els canvis que han portat les noves tecnologies en l'educació social.

Pel que fa als canvis de la professió amb la incorporació d'aquesta nova eina, cal destacar la importància d'aprendre que són i com s'utilitzen les TIC. Aquestes són un element relativament nou en les noves societats actuals, i que compten amb elements com ordinadors, Internet, telèfons mòbils, etc., tot un conjunt d'elements que possibiliten l'avenç cap a les noves tecnologies.

Cal recordar, que ja s'està generant un canvi en l'ensenyament universitari, tenint en compte que les noves tecnologies són un nou àmbit que cal estudiar des de tots els contextos professionals, i les competències digitals són imprescindibles per entendre aquets elements i el seu ús. Però concretament en l'educació i l'acció social, cal seguir treballant per a generar aquest nou canvi de paradigma, i mirar cap a un nou futur d'aquestes professions amb les noves tecnologies com una eina més de treball. Ja que cal tenir en compte, que les noves tecnologies en les noves realitats existeixen, i són presents en tot moment. Doncs, així podrem donar les respostes de forma òptima i adaptades a les noves realitats. En aquest cas, cal treballar per incorporar les noves tecnologies com una eina més de treball en les professions socials, coneixent els seus beneficis, contres i usos que se'ls pot donar, per així poder

traspassar els nostres coneixements, i generar també, persones crítiques i reflexives entorn a les noves tecnologies i el seu ús responsable i segur.

També cal fer esment, que un altre dels canvis que ha generat la incorporació d'aquesta eina, i que té relació amb el concepte anterior, és que es pot convertir en una eina per desenvolupar-nos professionalment i crear una formació contínua al llarg de la nostra vida laboral. L'educador social té com a funció principal, la de donar respostes a les demandes o necessitats que es generen dins les societats, i si en aquestes, la nova realitat està en constant canvi i actualització, nosaltres hem de caminar al costat. Les tecnologies permeten buscar i formar-nos en les noves realitats, és per això que permet aquesta formació contínua, i cal que treballem en ella, per no quedar-nos enrere, i adaptar-nos als nous temps que venen, caminant així al costat de les persones.

En quant a la relació en la forma d'intervenir, tal com s'ha dit anteriorment, també han hagut canvis, gràcies sobretot en la creació de projectes socials, que apropen a les persones i millora, en alguns casos, la qualitat i benestar de les persones. Tot i que, no hem de deixar de banda, que la nostra essència de la professió és el vincle personal que generem entre les persones que atenem i nosaltres, però si és una eina que ens pot ajudar a mantenir-lo, reforçar-lo o fins crear-lo.

No hem de deixar de banda el que signifiquen i porten tots aquests canvis, i que és essencial per poder generar-los: la forma de veure les noves tecnologies dins l'educació i l'acció social. Cal una nova forma de veure aquesta eina com una eina més de treball, generar el canvi de paradigma, mirant les tecnologies amb les possibilitats que poden generar, i entenent que les noves tecnologies estant al nostre servei per dirigir-les cap allà on vulguem portar-les. També en la forma de veure la professió amb un nou futur, on les noves tecnologies han de passar a ser la nova realitat per generar intervencions.

Per tant, per resumir els canvis, podríem dir que els més importants i rellevants són els següents: una nova formació dels professionals per entendre i fer un ús correcte i responsable de les TIC; una nova forma de crear formacions i actualitzar-nos; un nou àmbit on fer intervenció i on s'ha generat una nova forma de fer la nostra tasca professional; i el que comporten tots aquests canvis, la nova mirada del professional al voltant de les noves tecnologies.

Identificar els beneficis i contres de les noves tecnologies en l'educació social.

Les noves tecnologies en la professió han generat beneficis tals com: la millora de la qualitat de vida i el benestar de les persones, a través de la creació de projectes socials que connecten

a les persones amb els professionals; oferir respostes i solucions més eficients, eficaces, a mida i personalitzades a les demandes que es generen en les societats actuals; arribar a llocs on es desconeixien les necessitats o on no es podien arribar; millorar els resultats de les intervencions i generar processos de canvi; empoderar a les persones i fer més accessible l'ús de les noves tecnologies, i el seu ús responsable i segur; connectar persones, entitats i professionals, en les xarxes socials i promocionar la participació i col·laboració; entre molts d'altres, que s'han pogut anar estudiant al llarg del treball.

Però de la mateixa manera que al llarg del treball es poden identificar els beneficis, podem també identificar els contres. Com és un d'ells, la factura digital, que considero que és un dels punts més importants a destacar. Aquesta, tal com s'explica en apartats anteriors, fa referència a les dificultats d'accés de les persones a les TIC, per les capacitats econòmiques o personals. I és tal la rellevància que pren en les societats, que es converteix en un repte per a l'educació social, ja que aquesta professió treballa per la inclusió de les persones en les societats. S'ha de treballar per una eliminació d'aquest element negatiu, ja que pot implicar que les persones puguin quedar excloses en la societat, si no es lluita per una accessibilitat i adaptabilitat a les capacitats de les persones, i es creen formacions on l'ús responsable i conscient d'aquestes siguin el principal objectiu.

Per altra banda, cal seguir treballant per la promoció de projectes socials, innovacions social i experiències d'èxit, que es podran convertir en aspectes beneficiosos per a la societat i l'educació i l'acció social, si es promocionen les col·laboracions, la participació i la cooperació de persones, entitats públiques i privades, i professionals conjuntament. Tenint en compte que els professionals tecnològics haurien d'entrar en l'àmbit social per aportar els seus coneixements tecnològics, i els professionals socials haurien d'entrar en l'àmbit tecnològic per aportar els seus coneixements socials, i així crear els projectes socials, les iniciatives socials i les experiències d'èxit, en resposta adaptada i adequada a les necessitats socials i noves realitats que existeixen.

7.4 CONCLUSIONS DEL TREBALL FINAL DE GRAU

Al llarg d'aquest treball he pogut observar i analitzar com les noves tecnologies han impactat en tots els àmbits de la societat, tot i que en el treball m'he centrat principalment en la incidència de les mateixes en l'educació social. Les noves tecnologies són un element que està en contínua evolució, com diuen molts autors, no sempre és fàcil adaptar-se, especialment per alguns col·lectius de la societat. L'educació social en aquest sentit pren gran rellevància, a la vegada que el sector social. I tot i que encara ens queda feina a fer per arribar

al punt de l'evolució en el que es troba ara la tecnologia des del sector social, la feina que es fa des de empreses com M4Social (s.d.), ajuden a avançar i poder arribar al camí de les noves tecnologies, amb projectes que promoció i col·laboració de sectors tecnològics i socials.

Per altra banda, m'agradaria assenyalar que el treball final de grau que em vaig plantejar en un inici no va ser aquest, i que a causa de la dificultat de connectar l'autisme amb les noves tecnologies i l'educació social, vaig emprendre el camí per entendre millor la connexió que existeix entre les noves tecnologies i l'educació social, ja que d'aquesta forma podré entendre millor la professió a dia d'avui i poder desenvolupar-me millor professionalment, i posteriorment m'ajudarà a entendre la connexió amb col·lectius com l'autisme, entre d'altres. Ja que aquesta connexió, tot i que no li donava importància quan vaig començar la carrera universitària, ara m'he adonat que és un aspecte molt important per entendre la professió a dia d'avui. També cal dir, que des de la universitat no s'ha fet una formació específica d'aquesta temàtica, i el fet d'haver desenvolupat aquest treball, he pogut adonar-me de la importància de les noves tecnologies en la professió, més enllà del que considerava quelcom habitual.

Un altre punt a destacar, durant el desenvolupament del treball, és la situació en la que ens trobem actualment provocada per la pandèmia del coronavirus, amb una forta crisi sanitària inicialment, que està comportant una important crisi econòmica mundial i que incidirà directa i especialment en el àmbit social. I en la qual ens veurem afectats, en un futur no molt llunyà com a professionals de l'àmbit. Tot i així, m'agradaria destacar, que aquesta situació ha portat a un confinament, on s'ha pogut veure la gran implicació social de la societat, i on també, la societat ha mostrat la seva solidaritat, a través de la promoció de recursos com la creació d'aplicacions per una millor gestió del confinament. Per altra banda, aquest treball, també s'ha vist afectat per aquesta situació, i tot i que tenia un plantejament de desenvolupament inicial, m'agradaria dir que he pogut centrar-me molt més, i donar més valor a la tasca social dels professionals del sector, on les noves tecnologies, en aquest cas, estant sent una eina imprescindible per a poder seguir treballant, tot i no poder mantenir el contacte tradicional. També, en aquest sentit, la situació que vivim, ens està fent donar compte com les noves tecnologies, estant sent un aspecte essencial per poder seguir estant al dia o actualitzats, i que aquestes ens ajuden a viure més fàcilment, entre d'altres, ajudant a mantenir-nos connectats, o poder seguir treballant 'telemàticament'.

Per últim, m'agradaria fer referència a la important tasca que tenim dins les societats. Som persones, però que treballem amb persones, i el objectiu és promoure la integració social, laboral i educativa, i les noves tecnologies poden jugar un paper important per aconseguir-ho.

Per tant, caldrà seguir treballant per incorporar-les en l'àmbit professional, i entendre que aquestes són un aliat per millorar la nostra tasca en el dia a dia.

8 REFERÈNCIES BIBLIOGRÀFIQUES

123emprende. (25 de novembre del 2019). Irisbond, tecnologia para controlar dispositivos con la mirada. [Entrada blog]. Recuperat a <https://www.123emprende.com/emprendimiento/irisbond-tecnologia-para-controlar-dispositivos-con-la-mirada>

Aceros, J.C., Cavalcante, M.T.L., i Domènech, M. (2016). Envejecer en casa con teleasistencia en España. Un análisis del discurso. *Ciência & Saúde Coletiva*, 21, 2413-2422. Recuperat a https://www.scielo.org/scielo.php?pid=S1413-81232016000802413&script=sci_abstract

Acosta, E., Gil-Fournier, M. i Jeanick, M. (2013). Viver d'Iniciatives Ciutadanes: transferències de la innovació ciutadana a l'espai públic. *Educació Social. Revista d'Intervenció Socioeducativa*, (55), 92-100.

Agudo, S. (2010). El uso comunicativo de las TIC en educación social. *RES: Revista de Educación Social*, (11), 6.

Ajuntament de Barcelona. (2020). Robot Misty II [Imatge]. Recuperat a https://www.barcelona.cat/infobarcelona/ca/tema/gent-gran/el-robot-social-misty-ii-sincorpora-a-la-vida-duna-vintena-de-persones-grans_906735.html#

Ajuntament de Barcelona. (s.d.). *Accés a les noves tecnologies: un dret que vulnera drets?* Recuperat a https://ajuntament.barcelona.cat/dretsdiversitat/ca/noticia/acces-a-les-noves-tecnologies-un-dret-que-vulnera-drets_819773

Ajuntament de Barcelona. (s.d.). *El robot social Misty II se incorpora a la vida de veinte personas mayores.* Recuperat a https://ajuntament.barcelona.cat/personesgrans/es/noticia/el-robot-social-misty-ii-se-incorpora-a-la-vida-de-una-veintena-de-personas-mayores_907595

Ajuntament de Barcelona. (s.d.). *Servei de teleassistència.* Recuperat a <https://ajuntament.barcelona.cat/accessible/ca/guia-recursos/servei-teleassistencia>

Alsina, F. (22 de febrer del 2018). La tecnologia mòbil i la transformació social. *El Periódico*. Recuperat a <https://www.elperiodico.cat/ca/opinio/20180222/la-tecnologia-mobil-i-la-transformacio-social-francina-alsina-6643805>

Apps4citizens. (2017). *Refugee Aid App geolocaliza los lugares con mayores necesidades de ayuda*. Recuperat a <http://appteca.apps4citizens.org/refugee-aid-app-geolocaliza-lugares-mayores-necesidades-ayuda/>

Arrels crea una app para localizar a las personas que duermen en la calle. (20 de gener del 2016). *La Vanguardia*. Recuperat a <https://www.lavanguardia.com/vida/20160120/301553812323/arrels-crea-una-app-para-localizar-a-las-personas-que-duermen-en-la-calle.html>

Arrels Fundació. (s.d.). *AppLocalitzador*. Recuperat a <https://www.arrelsfundacio.org/colabora/app/>

Arrels Fundació. (s.d.). Logotip Fundació Arrels [Imatge]. Recuperat a <https://www.arrelsfundacio.org/>

Asedes (2007). *Documents Professionalitzadors*. Barcelona: Asedes.

Benavent, E., Pulido, M. À., i Martínez, Ó. (2010). Societat de la informació i del coneixement: Persones, tecnologia i canvi social. *Educació social: Revista d'intervenció socioeducativa*, (44), 28-41.

Betevé. (3 d'abril del 2020). *S'activa ConfinApp, una aplicació del govern per gestionar el confinament i la sortida*. Recuperat a <https://beteve.cat/societat/confinapp-aplicacio-confinament-sortida/>

Boó, E., Fernández, A., Gracia, S., Martínez, J.A., Sancenon, E. i Sánchez, M. (2010). Educadors/es 2.0. *Educació Social. Revista d'Intervenció Socioeducativa*, (44), 44-53.

B-resol. (s.d.). *B-resol*. Recuperat a <https://b-resol.com/>

B-resol. (s.d.). Logotip B-resol [Imatge]. Recuperat a <https://b-resol.com/>

Castillo, M. i Bretones, E. (2013). Planificació i avaluació en el camp de l'educació social, una experiència social innovadora en el marc de la formació virtual de la UOC. *Educació Social. Revista d'Intervenció Socioeducativa*, (53), 39-52.

Causà, A. i Rodríguez, I. (2011). La intervenció social a la societat de la informació. Dins Montenegro, M. (Ed.), *La intervenció social a la societat de la informació*. (p.255-301). Barcelona: UOC.

Cellnex. (2019). *El Gobierno Vasco adjudica a Cellnex Telecom un proyecto para equipar con tecnología IoT 114 viviendas sociales*. Recuperat a <https://www.cellnextelecom.com/ca/noticia-98/>

ConfinApp. (s.d.). Logotip ConfinApp [Imatge]. Recuperat a <https://confinapp.cat/>

Consorci Administració Oberta de Catalunya. (2018). *Els resultats de l'anàlisi big data aplicat als serveis socials (MyGovSocial), al Mobile World Congress*. Recuperat a <https://www.aoc.cat/2018/1000209441/els-resultats-de-lanalisi-big-data-aplicat-als-serveis-socials-mygovsocial-al-mobile-world-congress/>

Díaz, J. (11 de gener del 2010). El proyecto BIT [Entrada blog]. Recuperat a <http://www.educacontic.es/blog/el-proyecto-bit>

Direcció General de Societat Digital. (2019). *Carta catalana per als drets i les responsabilitats digitals: Una eina viva i dinàmica amb vocació normativa i de contribució al debat global*. Recuperat a https://participa.gencat.cat/uploads/decidim/attachment/file/1523/Carta_catalana_per_als_drets_i_les_responsabilitats_digitals_2.pdf

El Govern llança l'aplicació 'ConfinApp' per resoldre dubtes. (3 d'abril del 2020). *El Punt Avui*. Recuperat a <http://www.elpuntavui.cat/societat/article/5-societat/1769271-el-govern-llanca-l-aplicacio-confinapp-per-resoldre-dubtes.html>

Equipo EducaBlog. (2017). La educación social en la competencia digital. *RES Revista de Educación Social*, (24), 1074-1077.

Espanya. Real Decreto 463/2020, de 14 de marzo, por el que se declara el estado de alarma para la gestión de la situación de crisis sanitaria ocasionada por el COVID-19. *Boletín Oficial del Estado*, 14 de març del 2020, núm. 67, pp. 25390-25400

Experiencias Socioeducativas. (s.d.). *Proyecto Bit*. Recuperat a <https://sites.google.com/site/experienciasocioeducativas/proyecto-bit>

Farrés, C. (11 de novembre del 2018). *B-Resol, la aplicación para hacer frente al 'bullying' pone el foco en Colombia*. Recuperat a https://cronicaglobal.elespanol.com/business/b-resol-aplicacion-bullying-expansion-colombia_198551_102.html

Fernández, M., Rúa, A., Fernández, E., López, J., i Malgesini, G. (2005). *Nuevas Tecnologías y exclusión social: un estudio sobre las posibilidades de las TIC en la lucha por la inclusión social en España*. Madrid.

García, I. (20 de desembre del 2016). Irisbond, nuevo sistema para la comunicación alternativa. [Entrada blog]. Recuperat a <http://www.elaandalucia.es/WP/irisbond-nuevo-sistema-para-la-comunicacion-alternativa/>

Generalitat de Catalunya. (2013). *Les tecnologies de la informació i de la comunicació a Catalunya* (Informe número 5). Recuperat a <https://www.ara.cat/2014/04/14/1120167980.pdf?hash=7af832a476f2fd2ea21cff1420b8838954f664a2>

Generalitat de Catalunya. (3 d'abril del 2020). *El Govern activa ConfinApp, una aplicació basada en IA per gestionar amb la ciutadania les seves necessitats durant l'etapa del confinament i postconfinament*. [Comunicat de premsa]. Recuperat a <https://govern.cat/gov/enfortiment-democratic/383826/govern-activa-confinapp-aplicacio-basada-ia-gestionar-ciutadania-seves-necessitats-durant-etapa-del-confinament-postconfinament>

Generalitat de Catalunya. (s.d.). *"Interoperabilitat i identitat digital": Marga Bonmatí*. Recuperat a <http://politiquesdigitals.gencat.cat/ca/tic/mwc/magazine/administracio-del-segle-xxi/aoc/>

Generalitat de Catalunya. (s.d.). *Carta catalana per als drets i les responsabilitats digitals*. Recuperat a <https://participa.gencat.cat/processes/dretsiresponsabilitatsdigitals>

Geralt. (17 de juny del 2014). *Les TIC*. [Imatge]. Recuperat a <https://pixabay.com/es/illustrations/iconos-s%C3%ADmbolos-estructura-redes-368716/>

Hipólito, N., Fernández, S. i Gil, N. (2017). *Las TIC para, cómo y con la Educación Social: La Gestión de la identidad digital como competencia desde la Educación Social*. *RES Revista de Educación Social*, 571-578.

Internet Segura. (2019). *La Carta catalana per als drets i les responsabilitats digitals ja camina*. Recuperat a <https://internetsegura.cat/drets-humans-i-noves-tecnologies/>

Irisbond. (s.d.). Logotip Irisbond [Imatge]. Recuperat a <https://www.irisbond.com/>

ISocial. (s.d.) *Banc d'innovacions en acció social. Misty II, robot per millorar la qualitat de vida de persones grans que viuen soles*. Grup Saltó, Ajuntament de Barcelona. Recuperat a

<https://isocial.cat/innovacio/misty-ii-robot-per-millorar-la-qualitat-de-vida-de-persones-grans-que-viuen-soles/>

ISocial. (s.d.). *Banc d'innovacions en acció social. My Gov Social, recomanacions personalitzades per usuaris de serveis socials. AOC i Consell Comarcal Vallés Oriental*. Recuperat a <https://isocial.cat/innovacio/mygov-social-recomanacions-personalitzades-per-usuaris-de-serveis-socials/>

ISocial. (s.d.). *Banc d'innovacions en acció social. Sensorització d'habitatges socials. Cellnex Telecom, Alokabide, m4Social*. Recuperat a <https://isocial.cat/innovacio/sensoritzacio-dhabitatges-socials/>

ISocial. (s.d.). *Banc d'innovacions en acció social. Una app per als refugiats que arriben a Europa. RefAid*. Recuperat a <https://isocial.cat/innovacio/una-app-per-als-refugiats-que-arriben-a-europa-refaid/>

Kozma, R. (2012). *Les TIC i la transformació de l'educació en l'economia del coneixement*. Fundació Jaume Bofill.

Leal, M. (8 de juny del 2015). Trabajo Social, Educación Social y últimas tecnologías. [Missatge d'un bloc]. Bloc del professorat. Recuperat a <http://peretarres.professorat.org/trabajo-social-educacion-social-ultimas-tecnologias/>

Leal, M.T., Aceros, J.C. i Domènech, M. (2012). Teleassistència pública a Espanya: consideracions dels seus efectes en els serveis socials i sanitaris. *Educació Social. Revista d'Intervenció Socioeducativa*, (5), 91-102.

López, E. i Esteban, M. (2008). La Educación Social y las nuevas Tecnologías de la Información y la Comunicación: nuevos espacios en la construcción e intervención socioeducativa. *Revista Latinoamericana de Estudios Educativos* (México), 38 (1-2), 255-287.

López, E., Vázquez-Cano, E. i Fernández, E. (2014). Análisis de la percepción de los estudiantes sobre las áreas de intervención del futuro educador y trabajador social a través de una didáctica digital con mapas conceptuales multimedia. *RED: Revista de Educación a Distancia*, (41), 5-17.

M4Social. (s.d.). *Arrels Localitzador*. Recuperat a <https://www.m4social.org/ca/showroom/arrels-localitzador>

M4social. (s.d.). *M4Social*. Recuperat a <https://www.m4social.org/>

Marquès, P. (2008). Les TIC a l'educació social. Entorns de treball i exemples d'ús. *Quaderns d'Educació Social*, (12), 159-173.

Martínez, A. (2015). Uso y percepción de las TIC por educadores y educadoras sociales en su tarea profesional. *RES: Revista de Educación Social*, (20), 18.

Martínez, C. (17 de juliol del 2017). RefAid, una app de ayuda a personas refugiadas y migrantes. *El Periódico*. Recuperat a <https://www.elperiodico.com/es/apps-para-el-ciudadano-comprometido/20170717/app-refaid-refugiados-y-migrantes-6174144>

Martínez, Ó. (2011). Tecnología y acción social: entre la política, la economía y la sociedad. *Tecnología y acción social: entre la política, la economía y la sociedad*, 155-162.

Martínez, Ó., i Forés, A. (2012). *Acció social 2.0. Per crear, compartir i reinventar*. Editorial UOC.

Miranda, M.J., Fabbri, M. i Guerra, L. (2010). Recursos tecnològics i ensenyament-aprenentatge de competències en educació social: una experiència internacional de constructivisme social en l'EEES. *Educació Social. Revista d'Intervenció Socioeducativa*, (44), 54-71.

Paredes, A.M. i Vásquez, M.J. (2018). Las tecnologías de la información y comunicación un trabajo de acercamiento desde las ciencias sociales, una experiencia desde el trabajo social. *BIG BANG FAUSTINIANO*, 7(4).

Pérez, J. A. (2008). Educació social i tecnologies de la informació i la comunicació: impactes i reptes. Reflexions d'un educador TIC. *Quaderns d'Educació Social*, (12), 33-46.

Pérez, L.F., Berdud, M.L., Valverde, S., Sánchez, E., i Fernández, M.J. (2002). Nuevas tecnologías, nuevas pedagogías: Proyecto Bit. *Las nuevas tecnologías en la respuesta educativa a la diversidad*, 211.

Petronzio, M. (29 de maig del 2017). This refugee aid app was a passion project. Now hundreds of nonprofits rely on it. [Entrada blog]. Recuperat a <https://mashable.com/2017/05/29/refaid-refugee-aid-app-shelley-taylor/?europe=true>

Prats, M. (2001). Límits i possibilitats de les TIC en el camp de la intervenció socioeducativa. *Educació social: Revista d'intervenció socioeducativa*, (19), 10-20.

Projecte Minuts. (s.d.). Logotip Minuts [Imatge]. Recuperat a <https://minuts.cat/info/>

Projecte Minuts. (s.d.). *Projecte Minuts*. Recuperat a <https://minuts.cat/info/>

Refaid. (s.d.). Logotip Refugee Aid App [Imatge]. Recuperat a <https://refaid.com/>

Rodríguez, I. (2010). L'Activisme informacional i la política en xarxa. *Educació social. Revista d'intervenció socioeducativa*, (44), 15-27.

Rojo, G. i Capdevila, X. (2010). ¿Pueden ser las TIC un elemento de construcción comunitaria?: Reflexiones en torno a la informática en la acción social. *RES: Revista de Educación Social*, (11), 3.

Rubio, M. (2013). *L'Educació Social a la xarxa: de la reflexió a l'acció* (Treball Final de Grau). Universitat Oberta de Catalunya, Barcelona.

Ruiz, A., Temes, R.R. i Cámara, C. (2018). Accesibilidad y tecnologías de la información colaborativas. Cartografías para una ciudad inclusiva. *Bitácora Urbano Territorial*, 28(1), 171-178.

Sàez, F. (2008). *Mitjans de Comunicació i Valors: Què Volem que Siguin els Mitjans?* Barcelona: Barcino.

Sáez, I. (2012). Aplicacions de les TIC per al suport a l'envelliment i a la demència: estat actual i experiències. *Aloma: revista de psicologia, ciències de l'educació i de l'esport Blanquerna*, 30(1), 145-155.

Salamanca, L. (2017). Es tarde, pero es nuestra hora: Propuesta motivada para el compromiso en un contexto global. *RES: Revista de Educación Social*, (25), 30-48.

Sampedro, B. (2015). Las TIC y la educación social en el siglo XXI. *Revista de Educación Mediática y TIC*, 5 (1), 8-24.

Sánchez-García, S., Yubero, S. i Pose, H. (2015). Alfabetització acadèmica i TIC: una experiència de promoció lectora a la universitat. *Educació Social. Revista d'Intervenció Socioeducativa*, (59), 24-38.

Sánchez-Valverde, C. (2010). Educación Social y Tecnologías de la Información y Comunicación. *RES: Revista de Educación Social*, (11). Recuperat a <http://www.eduso.net/res/res/?b=14&c=128&n=365>

Serrano, M. Á. (2010). Àgora. L'experiència de l'Escola de persones adultes La Verneda-Sant Martí: de l'aprenentatge de les tecnologies al context d'aprenentatge tecnològic. *Educació Social. Revista d'Intervenció Socioeducativa*, 2010, núm. 44, p. 72-84.

Serrano, M.Á. (2010). Àgora: L'experiència de la Escola de persones adultes. La Verneda-Sant Martí: de l'aprenentatge de les tecnologies al context d'aprenentatge tecnològic. *Educació Social. Revista d'Intervenció Socioeducativa*, (44), 72-84.

Sobre Pantalles. (2010). *Què són les TIC?* Recuperat a <http://www.sobrepantalles.net/que-son-les-noves-tecnologies/>

SomGranollers. (2018). *El Consell Comarcal presenta al MWC un projecte Big Data aplicat als serveis socials*. Recuperat a <https://www.somgranollers.cat/noticia/39442/el-consell-comarcal-presenta-al-mwc-un-projecte-big-data-aplicat-als-serveis-socials>

Treré, E. (2013). #YoSoy132: l'experiència dels nous moviments socials a Mèxic i el paper de les xarxes socials des d'una perspectiva crítica. *Educació Social. Revista d'Intervenció Socioeducativa*, (55), 101-119.

Uceda, A. (s.d.). TIC junto la Educación Social, ¿elemento transformador? *Educarlex*. Recuperat a <https://educarlex.es/tic-educacion-social/>

Universitat Ramon Llull. (2015). *Mètodes de Treball Universitari*. Barcelona: Universitat Ramon Llull.

Universitat Ramon Llull. (s.d.). *Comitè d'Ètica de la Recerca de la URL*. Recuperat a <https://www.url.edu/ca/recerca-i-innovacio/la-recerca-la-url/comite-detica-de-la-recerca-de-la-url>

Vayreda, A., i Domènech, M. (2007). *Psicología e Internet*. Barcelona: UOC.

Vázquez, E., López, E. i Fernández, E. (2016). Les concepcions de l'estudiant d'Educació Social i Treball Social de la Universitat Pablo de Olavide sobre els àmbits d'intervenció a través dels mapes conceptuals multimèdia. *Educació Social. Revista d'Intervenció Socioeducativa*, (62), 43-57.

Vilardell, E. (1 de febrer del 2019). *Així és B-resol, l'app nascuda a Catalunya que lluita contra el bullying*. Recuperat a <https://adolescents.naciodigital.cat/noticia/40501/aixi/es/b-resol/app/nascuda/catalunya/lluita/contra/bullying>

9 ANNEXOS

Annex 1. Quadre de correlació entre funcions i competències de l'educador social.	65
Annex 2. Consentiments informats.	67
Annex 3. Entrevista a Jordi Serratosa.....	69

Annex 1. Quadre de correlació entre funcions i competències de l'educador social.

FUNCIO	COMPETÈNCIA
Transmissió, formació, desenvolupament i promoció de la cultura.	• Saber reconèixer els béns culturals de valor social. • Domini de les metodologies educatives i de formació. • Domini de les metodologies d'assessorament i orientació. • Capacitat per particularitzar les formes de transmissió cultural a la singularitat dels subjectes de l'educació. • Domini de les metodologies de dinamització social i cultural. • Capacitat per a la difusió i la gestió participativa de la cultura.
Generació de xarxes socials, contextos, processos i recursos educatius i socials.	• Perícia per identificar els diversos llocs que generen i possibiliten un desenvolupament de la sociabilitat, la circulació social i la promoció social i cultural. • Coneixement i destresa per crear i promoure xarxes entre individus, col·lectius i institucions. • Capacitat per potenciar les relacions interpersonals i dels grups socials. • Capacitat per crear i establir marcs possibilitadors de relació educativa particularitzats. • Saber construir eines i instruments per enriquir i millorar els processos educatius. • Destresa per a la posada en marxa de processos de dinamització social i cultural.
Mediació social, cultural i educativa	• Coneixements teòrics i metodològics sobre mediació en les seves diferents accepcions. • Destresa per reconèixer els continguts culturals, llocs, individus o grups que cal posar en relació. • Donar a conèixer els passos o les eines dels processos en la pròpia pràctica. • Saber posar en relació els continguts, individus, col·lectius i institucions.
Coneixement, anàlisi i investigació dels contextos socials i educatius	• Capacitat per detectar les necessitats educatives d'un context determinat. • Domini dels plans de desenvolupament de la comunitat i desenvolupament local. • Domini de mètodes, estratègies i tècniques d'anàlisi de contextos socioeducatius. • Perícia per discriminar les possibles respostes educatives a necessitats, diferenciant-les d'altres tipus de resposta possibles (assistencials, sanitàries, terapèutiques, etc.). • Coneixement i aplicació dels diversos marcs legislatius que possibiliten, orienten i legitimen les accions de l'educadora i l'educador social.

	• Capacitat d'anàlisi i avaluació del medi social i educatiu (anàlisi de la realitat). • Coneixement de les diferents polítiques socials, educatives i culturals.
Disseny, implementació i avaluació de programes i projectes educatius	• Capacitat per formalitzar els documents bàsics que regulen l'acció socioeducativa: projecte de centre, reglament de règim intern, pla de treball, projecte educatiu individualitzat i altres informes socioeducatius. • Domini de tècniques de planificació, programació i disseny de programes i/o projectes. • Capacitat de posar en marxa plans, programes i/o projectes educatius i accions docents. • Coneixement de les diverses tècniques i mètodes d'avaluació.
Gestió, direcció, coordinació i organització d'institucions i recursos educatius	• Domini dels diferents models, tècniques i estratègies de direcció de programes, equipaments i recursos humans. • Destresa en la gestió de projectes, programes, centres i recursos educatius. • Capacitat per a l'organització i la gestió educativa d'entitats i institucions de caràcter social i/o educatiu. • Capacitat de supervisar el servei ofert respecte dels objectius marcats. • Domini en tècniques i estratègies de difusió dels projectes.

Font: Asedes, 2007.

Annex 2. Consentiments informats.

Adjunt trobem el document d'informació per als participants facilitat i el consentiment informat signat de l'entrevista feta a en Jordi Serratosa. La creació dels documents ha estat basada en la informació extreta del Comitè d'Ètica de la Recerca de la URL (Universitat Ramon Llull, s.d.).

INFORMACIÓN PARA LOS PARTICIPANTES

Yo PAULA MORA JIMÉNEZ, estoy llevando a cabo el proyecto de trabajo de final de grado sobre: LAS NUEVAS TECNOLOGÍAS Y LA EDUCACIÓN SOCIAL.

El proyecto tiene por objetivo hacer un estudio sobre como las nuevas tecnologías han impactado en la acción social. En primer lugar, se hace una investigación a través de documentos y artículos publicados sobre la conexión entre las nuevas tecnologías y la sociedad y la acción social, en segundo lugar, se procederá a hacer diferentes entrevistas con profesionales que trabajen con la acción social y las nuevas tecnologías y, en tercer y último lugar, se hará un análisis del impacto y las líneas de futuro que suponen las nuevas tecnologías y la acción social. En el contexto de esta investigación le pedimos su colaboración para que podamos profundizar en lo que trabaja su empresa M4Social, y conocer como las nuevas tecnologías han impactado en la sociedad y la acción social, ya que usted cumple los siguientes criterios de inclusión: Trabajar en la conexión entre la acción social y las nuevas tecnologías.

Esta colaboración implica participar en la fase de entrevistas.

Todos los participantes tendrán asignado un código que evitará la identificación directa del participante con las respuestas dadas, garantizando totalmente la confidencialidad. Los datos que se obtengan de su participación no se utilizarán con ningún otro fin distinto del explicitado en esta investigación, siendo tratadas de manera confidencial bajo la responsabilidad del investigador principal.

Se podrá dirigir en cualquier momento al IP, para ejercer sus derechos que reconoce la Ley Orgánica 3/2018, de 5 de diciembre, de Protección de Datos Personales y garantía de los derechos digitales.

Estoy a su disposición para resolver cualquier duda. Puede contactar conmigo a través del correo electrónico: paulajimenez1997@gmail.com.

CONSENTIMIENTO INFORMADO

Yo, JORDI GARRATOSA CALBONET, mayor de edad, con DNI 46351688H, actuando en nombre e interés propio

DECLARO QUE:

He recibido información sobre el proyecto de trabajo de final de grado sobre: LAS NUEVAS TECNOLOGÍAS Y LA EDUCACIÓN SOCIAL, del que se me ha entregado la hoja informativa anexa a este consentimiento y para el que se solicita mi participación. He entendido su significado, me han sido aclaradas las dudas y me han sido expuestas las acciones que se derivan del mismo. Se me ha informado/a de todos los aspectos relacionados con la confidencialidad y protección de datos en cuanto a la gestión de datos personales que comporta el proyecto y las garantías tomadas en cumplimiento del Reglamento General de Protección de Datos y de la Ley Orgánica 3/2018, de 5 de diciembre, de protección de datos personales y garantía de los derechos digitales.

Mi colaboración en el proyecto es totalmente voluntaria y tengo derecho a retirarme del mismo en cualquier momento, revocando el presente consentimiento, sin que esta retirada pueda influir negativamente en mi persona en sentido alguno. En caso de retirada, tengo derecho a que mis datos identificadores sean suprimidos, exceptuando que se podrían conservar si se anonimizan de manera que se pueden vincular a mi persona.

Así mismo, renuncio a cualquier beneficio económico, académico o de cualquier otra naturaleza que pudiera derivarse del proyecto o de sus resultados.

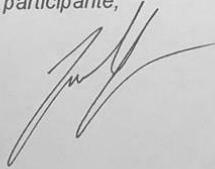
Por todo ello,

DOY MI CONSENTIMIENTO A:

1. Participar en el proyecto de trabajo de final de grado sobre: LAS NUEVAS TECNOLOGÍAS Y LA EDUCACIÓN SOCIAL.
2. Que Paula Mora Jiménez como investigador principal, puede gestionar mis datos personales y difundir la información que el proyecto genere. Se garantiza que se preservará en todo momento mi identidad e intimidad, con las garantías establecidas en el Reglamento General de Protección de Datos y en la ley Orgánica 3/2018, de 5 de diciembre, de protección de datos personales y garantía de los derechos digitales y normativa complementaria.
3. Que Paula Mora Jiménez conserve todos los registros efectuados sobre mi persona en soporte electrónico, con las garantías y los términos legalmente previstos, si estuviesen establecidos, y a falta de previsión legal, por el tiempo que fuese necesario para cumplir las funciones del proyecto para las que los datos fueron recogidos.

En Barcelona, el 29/01/2020

Firmado participante,

Firmado investigador,

Annex 3. Entrevista a Jordi Serratosa.

J. Serratosa, comunicació personal, 29 de gener del 2020. Enllaç de l'àudio de l'entrevista: <https://1drv.ms/u/s!AguiMvC7c0iBgak1hjuKZxrOHyC2RA?e=lcZ9rc>

Resum de l'entrevista:

M4social és un projecte que pertany a la Taula d'Entitats del Tercer Sector Social de Catalunya. Neix amb la idea de promocionar la digitalització del sector social, i treballa conjuntament amb altres empreses tecnològiques com el Mobile World Congress, o departaments de les administracions públiques com l'Ajuntament de Barcelona, el departament de Drets Socials, o Afers Socials i Famílies.

M4Social dona suport a les entitats socials per la integració de les noves tecnologies, i a projectes que tinguin en compte aquestes com a forma de treballar. El sector social, es troba endarrerit tecnològicament, i és per això, que des d'aquest es promou l'evolució o canvi, i l'aliança d'entitats socials i el sector tecnològic, i la participació i col·laboració de professionals d'ambdós àmbits.

Les noves tecnologies han impactat en la societat i la cultura, ara vivim amb ordinadors i mòbils al costat, i això ha fet canviar la forma de comunicar-nos, desplaçar-nos o culturitzar-nos a través d'elements com aquests. Per altra banda, ha millorat l'accés d'alguns col·lectius, generant molts avantatges, però a la vegada aspectes negatius, com la difícil o mala adaptació a aquests elements tecnològics. Cal canviar la mirada, entenent la tecnologia, coneixent les facilitats, o avenços, sabent que és el que signifiquen o són.

La connexió de la tecnologia en el sector social, neix per l'endarreriment d'aquest sector en referència a les noves tecnologies. Aquesta incorporació pot millorar l'atenció de segons quins col·lectius, connectant o promocionant la integració en la societat, promovent l'autonomia... Però cal tenir en compte, que la tecnologia serà o no serà social, si serveix per al benefici de les persones a les que atén. Actualment s'estan desenvolupant molts projectes amb elements com la robòtica, o el big data, per millorar aspectes com els anomenats.

Pel que fa a les necessitats de les persones, les principals són la llar i l'alimentació, però actualment sorgeix la pregunta de l'accés a les noves tecnologies, on es trobaria? Existeix una fractura digital molt gran, i el sector social és molt important, ja que aquesta dificultat genera i generarà grans conseqüències socials, sobretot pel que fa a la falta d'alfabetització o capacitats digitals. És per això, que el paper dels professionals socials han de entendre la tecnologia com un aliat, verificant que allò serveix per al context en el que es crea, amb una mirada constructiva i crítica. I cal animar a les persones a confiar en les possibilitats de les tecnologies i pensar abans d'aplicar.